

ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง
หรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย

นางสาวรุ่งทิพย์ พานิช

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประชากรศาสตร์ วิทยาลัยประชากรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-347-267-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINIONS OF HOUSEHOLD HEADS TOWARD THE SETTLEMENT OF
INDUSTRIAL FACTORIES IN THEIR NEIGHBORHOOD

Miss Rungtip Panich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Demography

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-347-267-3

รุ่งทิพย์ พานิช : ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมใน
บริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย (Opinions of Household Heads
toward the Settlement of Industrial Factories in Their Neighborhood)
อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สุนันทา สุวรรณนคม, 114 หน้า
ISBN 974-347-267-3.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร
เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างกับความคิดเห็น
ต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยของเขาเหล่านั้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ใช้ข้อมูลของโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติและจัดลำดับความ
สำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2538 จำนวน 868
ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ครั้งนี้
รวมทั้งจัดทำแบบจำลองแนวคิดในการศึกษาไว้ด้วย

ผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจคือ หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การ
มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนน่าจะเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าจะเป็นผลเสียต่อชุมชนโดย
เฉพาะประชากรในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย

แนวโน้มของสถิติข้อมูล แสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปร
ตามที่ได้สร้างไว้เพื่อการวิเคราะห์ครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ก็มีระดับของความสัมพันธ์มากน้อยแตกต่างกันไป
ตามลักษณะของตัวแปร และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยไคสแควร์ พบว่า อาชีพ
การศึกษา, รายได้, เขตที่พักอาศัย, ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และพื้นที่ชาย
ฝั่งหรือพื้นที่ตอนใน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ เท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05

วิทยาลัยประชากรศาสตร์

สาขาวิชา ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติ...

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

ผู้คิดค้น พานิช

.....

.....

4087058051: MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD: INDUSTRIAL FACTORIES / OPINION

RUNGTIP PANICH : OPINIONS OF HOUSEHOLD HEADS TOWARD THE SETTLEMENT OF INDUSTRIAL FACTORIES IN THEIR NEIGHBORHOOD

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUNANTA SUWANNODOM.

114 pp. ISBN 974-347-267-3.

The objectives of this study were to investigate the relationship between the demographic social- economic as well as environmental characteristic of household heads and their opinions toward the settlement of industrial factories in their neighborhood.

Data using for this analysis were drawn from The Phechaburi project in 1995 conducted by College of Population Studies, Chulalongkorn University. The sampled household heads used in this analysis were 868 in total. Related concepts and theories were taken to be the guideline of this study and the conceptual model has been set.

The interesting results emerged from this study was a majority of household heads had the optimistic opinions on the settlement of industrial factories in their neighborhood especially those who were in the low income group.

Data suggested that there were the relationship between the set of independent and dependent variables. However, the differences in the level of such relationship were depended upon the difference of the set of variables. The results of Chi-square test confirmed that occupation, education, income, rural or urban residence, participation in the environmental recovering project and coastal land or hinterland had significant relationship with household heads' opinions toward the settlement of industrial factories in their neighborhood.

College of Population Studies

Field of study Demography

Academic year 2000

Student's signature..... *Rungtip Panich*

Advisor's signature..... *S. Suwannodom*

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดุรินทร์า สุวรรณนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทุกครั้ง แม้บางครั้งเป็นเวลาที่พักผ่อน และเวลาส่วนตัวของท่าน อีกทั้งได้ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงจนวิทยานิพนธ์ได้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจ และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วิบูลย์เศรษฐ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ภัตสร ติมานนท์ และ รองศาสตราจารย์ มาลินี วงษ์สิทธิ์ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่ให้แง่มุมมองอันครบถ้วนต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ และสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้ข้อมูลจากโครงการการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติและจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2538

ขอขอบพระคุณ คุณศิริวรรณ ศิริบุญ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการใช้ข้อมูลทางสถิติ และขอขอบคุณ พี่น้อง เพื่อน ๆ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ที่จะขาดไปไม่ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เห็นความสำคัญ และส่งเสริมในการศึกษาโดยได้สนับสนุนทั้งกำลังใจ และทุนทรัพย์ จนผู้วิจัยมีวันนี้ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	6
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	23
สมมติฐาน.....	24
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่	
2 ระเบียบวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	26
แหล่งข้อมูล.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	28
นิยามศัพท์และนิยามเชิงปฏิบัติของตัวแปร.....	28
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและการวัดตัวแปร.....	29
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	32
ลักษณะข้อมูลทั่วไป.....	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

3	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน.....	39
---	---	----

บทที่

4	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	102
	สรุปผลการศึกษา.....	102
	ข้อเสนอแนะ.....	108
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	108

	รายการอ้างอิง.....	109
--	--------------------	-----

	ประวัติผู้วิจัย.....	114
--	----------------------	-----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกระจายร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม.....	35
2	ร้อยละของความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย.....	38
3	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และเพศ.....	43
4	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และการศึกษา.....	44
5	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และเขตที่อยู่อาศัย.....	45
6	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และรายได้.....	46
7	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน.....	47
8	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และอายุ.....	49
9	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย อายุ และการศึกษา.....	50
10	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย อายุ และเขตที่อยู่อาศัย.....	51
11	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการย้ายถิ่น.....	54
12	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการศึกษา.....	55
13	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และเขตที่อยู่อาศัย.....	56
14	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และอาชีพ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน.....	58
16	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน.....	59
17	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และเขตที่พักอาศัย.....	61
18	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่ อาศัยในท้องถิ่น.....	64
19	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในท้องถิ่น และการศึกษา.....	65
20	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในท้องถิ่น และเขตที่อยู่อาศัย.....	66
21	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และอาชีพ.....	68
22	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ และเพศ.....	69
23	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ และเขตที่อยู่อาศัย.....	70
24	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการศึกษา.....	72
25	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย...	73
26	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การศึกษา และอาชีพ.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และรายได้.....	77
28	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และการศึกษา.....	78
29	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และเขตที่อยู่อาศัย.....	79
30	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	80
31	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน.....	81
32	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน.....	83
33	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินและการศึกษา.....	84
34	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินและเขตที่อยู่อาศัย.....	85
35	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินและอาชีพ.....	86
36	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
37	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการศึกษา.....	90
38	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม และเขตที่อยู่อาศัย.....	91
39	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม และอาชีพ.....	92
40	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการมีโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชน.....	94
41	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชน และการศึกษา.....	95
42	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชน และเขตที่อยู่อาศัย.....	96
43	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชน และอาชีพ.....	97
44	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และพื้นที่ชายฝั่งกับพื้นที่ตอนใน	99
45	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย พื้นที่ชายฝั่งกับพื้นที่ตอนใน และอาชีพ.....	100
46	ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย พื้นที่ชายฝั่งกับพื้นที่ตอนใน และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

47	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และด้านสภาพแวดล้อม กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ในภาพรวม โดยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	107
----	--	-----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมา การผลิตด้านการเกษตรของไทยเคยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นลำดับแรก จนประมาณปี พ.ศ. 2522 จึงพบข้อมูลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ซึ่งระบุว่าผลผลิตจากภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีสัดส่วนที่สูงกว่าผลผลิตจากภาคการเกษตร มูลค่าการส่งออกของสินค้าจากภาคอุตสาหกรรมเริ่มนำหน้า มูลค่าการส่งออกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นสัดส่วนสินค้าภาคอุตสาหกรรมต่อภาคเกษตรกรรมหน่วย : ด้านบาทคือ 1.07 : 1 4.84 : 1 5.31 : 1 ในปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2536 และปีพ.ศ.2539 ตามลำดับ การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม เป็นไปอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 26.72 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นร้อยละ 30.50 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นในปี พ.ศ. 2536 ทำให้มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทุกปี คือ จาก 102.7 โรง ในปี พ.ศ. 2534 เป็น 104.5 โรง ในปี พ.ศ.2536 (สำราญ ภูอนันตานนท์, 2542: 36-37)

การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตภูมิภาค จึงเป็นแนวนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งที่รัฐให้การสนับสนุน เพราะมีผลดีในหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น การสามารถใช้วัตถุดิบหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือที่ผลิตได้ในท้องถิ่น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งมากนัก อีกทั้งยังเป็นการบรรเทาปัญหาการว่างงานของชาวชนบท และเป็นการสกัดกั้นการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาในเขตเมือง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการสร้างงานให้กับคนในชนบทรวมทั้งมีการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้กับผู้ที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้นด้วย และนโยบายดังกล่าวก็ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยลำดับดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ได้พิจารณาว่า ถึงแม้จะมีนโยบายกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค แต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง จึงเกิดปัญหาเรื่องแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องกระจุกตัวอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานครหรือบริเวณใกล้เคียง ทำให้กรุงเทพมหานครต้องแออัดไปด้วยโรงงานอุตสาหกรรมทั้งเก่าและใหม่ เกิดปัญหาการอพยพของประชากรจากชนบท และนโยบายการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคก็เพิ่งจะเริ่มขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 และในแผนพัฒนาฉบับที่ 4 นี้จึงมีแนวนโยบายชัดเจนที่จะกระจายแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมไปยังภูมิภาคโดยใช้มาตรการจูงใจต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524: 192-193)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ได้กล่าวว่า แม้รัฐต้องการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค แต่ในทางปฏิบัติยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมยังกระจุกตัวอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ในแผนพัฒนาฉบับนี้จึงมีเป้าหมายปรับโครงสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรม ให้อุตสาหกรรมได้กระจายไปสู่ภูมิภาคเพื่อช่วยสร้างงานในชนบท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525: 72)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับสูงกับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้ทรัพยากรในทิศทางที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน โดยได้วางเป้าหมายและกำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับภาคอุตสาหกรรมไว้ว่า จะสนับสนุนให้มีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้จะมุ่งสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในภูมิภาค โดยกระจายประเภทสินค้าและพัฒนาผู้ประกอบการรวมทั้งส่งเสริมเทคโนโลยีสูงถึงหมู่บ้านซึ่งจะมีส่วนในการสร้างงานเพิ่มขึ้นควบคู่กันไปกับการแก้ไขปัญหาการว่างงานตามฤดูกาลด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530: 217)

ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ได้มีการพิจารณาว่า ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่มีการขยายตัวในอัตราที่สูงมาก แต่แหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีบางส่วนที่กระจายไปยังพื้นที่รอบนอกแถบจังหวัดภาคกลางและภาคตะวันออก ในแผนพัฒนาฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นให้มีการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ อย่างทั่วถึงเพื่อเพิ่มการมีงานทำและรายได้แก่ชาวชนบท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535: 148)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีแนวทางและมาตรการในการสนับสนุนการย้ายฐานอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีการจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทและอุตสาหกรรมชุมชนเฉพาะพื้นที่ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีศักยภาพในระดับภาคอนุภาค หรือกลุ่มจังหวัด รวมทั้งให้มีนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมใน 9 จังหวัด และส่งเสริมให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับฐานการผลิตในภาคและจังหวัดใกล้เคียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540: 83)

อย่างไรก็ตาม แม้อุตสาหกรรมจะมีบทบาททางเศรษฐกิจ แต่ผลกระทบที่ชุมชนจะได้รับจากกระบวนการผลิตหรือมลพิษทางอุตสาหกรรมก็มีไม่น้อย โดยที่รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาในเรื่องนี้ ดัง

นั้นในปี พ.ศ. 2535 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรมทำหน้าที่ควบคุม มลพิษตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ทั้งนี้ได้ถือหลักว่าผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้รับผิดชอบ (Polluter Pays Principle) และจะต้องควบคุมกำกับดูแลอย่างเข้มงวด มีการนำเอาเทคโนโลยีที่สะอาด เร่งรัดโครงการกำจัดกากสารพิษ ตระเตรียมสถานที่ในการกำจัด รวมทั้งบุคลากรเพื่อปรับสภาพของการบริหาร และควบคุมมลพิษอย่างมีคุณภาพ หลักการผู้ก่อมลพิษต้องรับผิดชอบได้นำไปสู่แนวคิดของการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) และคนในสังคมต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการดำรงชีวิต และวิธีการผลิตที่จะนำไปสู่การไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือทำให้สิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบน้อยที่สุด (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม, 2541: 3)

นอกจากนี้ยังได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมหรือโครงการของภาครัฐ หรือเอกชนซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและเอกชน ซึ่งต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2535: 5)

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมดังกล่าว แม้จะมีหลักการที่ดีแต่ในทางปฏิบัติย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นนานาประการ และต้องอาศัยกฎหมาย ข้อบัญญัติอื่น ๆ อีกมาก เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเวลานี้ก็คือ ปัญหาเรื่องสาธารณูปโภค และสาธารณูปการไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาที่ดินมีราคาแพงเกินไป รวมทั้งปัญหาที่ยังมิได้มีการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่แน่นอนในบางท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาในด้านความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ในบางกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเดิม

ปัญหาที่พบอยู่เสมอในเวลานี้ก็คือการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตท้องที่ชนบท ซึ่งไม่ได้รับการตอบรับจากประชาชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม ทำให้เกิดการโต้แย้งและกรณีพิพาทอยู่เนือง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าบางพื้นที่ยังมิได้มีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่ทั่วไป และในบางกรณีก็มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตหรือใกล้เคียงกับชุมชนที่อยู่อาศัย จนเกิดปัญหาความขัดแย้ง เช่น การสร้างโรงไฟฟ้าที่อำเภอปอนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การสร้างสถานกำจัดกากสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นต้น ทั้งนี้เพราะประชาชนในท้องถิ่นมีความเกรงกลัวว่าจะได้รับผลกระทบจากการผลิตทางอุตสาหกรรม มักทำให้เกิดปัญหาสภาวะ

แวดล้อม อาทิเช่น เกิดการฟุ้งกระจายของสารเคมี การแผ่กระจายของกัมมันตภาพรังสี แก๊สพิษ เป็นต้น อันจะทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศและน้ำ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้คนที่อยู่อาศัยในชุมชนบริเวณนั้น

ในภาครัฐนั้นแม้ว่าจะมีความตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็ตาม แต่การเสริมสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจให้กับประเทศก็ไม่อาจมีทางเลือกอื่นได้ในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอุตสาหกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นภายในประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะการกระจายอุตสาหกรรมออกสู่ท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ และในกรอบวิสัยทัศน์และทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศ ก็ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 ว่ามีภารกิจที่จะเชื่อมโยงเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจชุมชนให้เกื้อกูลกัน ดังนั้นจึงเป็นไปได้อย่างมากที่จะต้องมีนโยบายกระจายกิจกรรมในภาคอุตสาหกรรมออกสู่ท้องถิ่น ดังเช่นที่ได้มีนโยบายริเริ่มมาตามลำดับในแผนพัฒนาตั้งแต่ฉบับที่ 4 จนถึงฉบับปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบัน ได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิและความเสมอภาคของประชาชนไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ กิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนในท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ (ประมวล ท่องธรรมนูญ, 2540: 33) ดังนั้นการดำเนินการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบัน นอกจากจะต้องมีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว มักจะมีการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นก่อนที่จะมีการตัดสินใจจัดทำโครงการใด ๆ ในชุมชน

ปัจจุบันการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในโครงการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรีนั้น นอกจากจะมีข้อกำหนดและแนวทางทางด้านกายภาพแล้ว ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและแรงงาน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องพิจารณาร่วมด้วย เช่นการคาดประมาณจำนวนประชากรทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นโดยสังเขป พร้อมทั้งพิจารณาผลกระทบที่อาจมีต่อการว่าจ้างงานในท้องถิ่นและต่อรายได้ในกรณีที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การก่อสร้างโครงการจะทำให้มีการว่าจ้างแรงงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวต่อลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นนั้นได้

ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจเท่าที่มีการวิเคราะห์ก็มีความที่เช่นอุตสาหกรรมจะนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นหรือไม่ คนในท้องถิ่นมีงานทำเพิ่มขึ้น หรือมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม นอกจากนั้นก็ยังมี การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในระดับครัวเรือนที่พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงว่าพอใจหรือไม่พอใจที่โรงงานอุตสาหกรรมจะเข้ามาตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนของตน (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533: 4-24)

แม้ว่าจังหวัดเพชรบุรีจะมีการผลิตในภาคการเกษตรเป็นสาขาหลัก แต่มีนักวิชาการวิเคราะห์ไว้โดยสรุปว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี มีแนวโน้มที่จะมีการปรับเปลี่ยนไปพึ่งการผลิตนอกภาคการเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนี้มีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในด้านอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น สับปะรด อ้อย เป็นต้น (ดำรง ลักษณะวงษ์ และคณะ, 2536: 158)

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขทางด้านกายภาพและโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรีแล้ว เป็นไปได้ว่าจะมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง จากภาคการเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผลสำคัญดังนี้

ประการที่ 1 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคมหานคร ซึ่งจะต้องมีการปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ

ประการที่ 2 รัฐบาลมีแนวนโยบาย ให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยรัฐบาลเป็นผู้ส่งเสริม และให้การสนับสนุน ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทางด้านภาษีอากรและอื่น ๆ โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินตามนโยบายนี้

ประการที่ 3 จังหวัดเพชรบุรีมีศักยภาพ ในการผลิตทางการเกษตร และมีแรงงานรองรับในภาคอุตสาหกรรม

ประการที่ 4 จังหวัดเพชรบุรีมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไม่มากนัก การขนถ่ายสินค้าอุตสาหกรรมจะทำได้โดยสะดวกพอสมควร

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนใด จำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชุมชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงนั้นด้วย เพื่อหาทางป้องกันไม่ให้ชุมชนได้รับผลกระทบ เช่น น้ำเสีย สารพิษในอากาศ กลิ่น ความร้อน ฝุ่นละออง เสียงดังเกินไป เพราะหากไม่สามารถควบคุมความปลอดภัยของประชาชนในท้องถิ่น ก็เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง และความขัดแย้งดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดความล้มเหลวของโรงงาน เช่น การนัดหยุดงาน การร้องเรียน การเดินขบวนต่อต้าน เป็นต้น (เกษม จันทรแก้ว, 2527) และจากรายงานการศึกษาของบริษัท โมดัส คอนซัลแทนส์ จำกัด พบว่า มลพิษทางน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี มาจากน้ำทิ้งจากชุมชน และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 30 โรงงานที่ตั้ง

อยู่ริมน้ำ และจากเกษตรกรรม (บริษัท โมดัส คอนซัลแทนส์ จำกัด, 2537: 3-5) ซึ่งเป็นสัญญาณ เตือนให้ทราบว่า ปัญหาภาวะมลพิษกำลังเป็นปัญหาที่ต้องการมาตรการแก้ไขอย่างเร่งด่วนปัญหาหนึ่งของ จังหวัด ดังนั้นการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในจังหวัดเพชรบุรีที่อาจจะมีขึ้นต่อไปในวันข้างหน้าจึงต้องมีการพิจารณาผลกระทบอย่างรอบคอบเพราะจะมีทั้งผลดีและผลเสียรวมอยู่ด้วยกัน ผลดีคือคนในท้องถิ่นจะมีงานทำเพิ่มขึ้น มีรายได้ดีขึ้น และท้องถิ่นก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลเสียก็คือจะเป็นการสร้างปัญหาภาวะมลพิษให้เกิดขึ้นในชุมชนหากกิจกรรมของโรงงานนั้นไม่มีมาตรการบำบัดของเสียอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งจะทำให้โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

การศึกษาคำนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนในจังหวัดเพชรบุรีต่อผลดีและผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชน และได้เลือกจังหวัดเพชรบุรีเป็นกรณีตัวอย่าง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ได้มีการศึกษาในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ โดยนักวิชาการเป็นจำนวนมาก และมีข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้พิจารณาได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนกลุ่มที่ศึกษานี้มีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นปัญหานี้ และผลการศึกษา อาจนำไปประกอบการพิจารณาในประเด็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนของจังหวัดนี้ได้ตามควรแก่กรณี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาคำนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง หรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยของเขาเหล่านั้น

แนวคิดเชิงทฤษฎี

การศึกษาคำนี้อาศัยแนวคิดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและความหมายของความคิดเห็น

2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน ชุมชนเกษตรกรรม และชุมชนอุตสาหกรรม
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษ และคุณภาพชีวิต
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในกิจกรรมท้องถิ่น และประชาคมเมือง (Civil Society)

1. แนวคิดและความหมายของความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและนิยามของคำว่า “ความคิดเห็น” ไว้ต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ตามลำดับดังนี้

Good (1973: 339) ให้นิยามว่า ความคิดเห็นหมายถึงความเชื่อ ความคิด หรือลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่

Engle Snellgrove (1969: 593) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุปและลงความเห็นโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม

Kolasa (1969: 386) ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือเป็นการสนองตอบต่อสิ่งเร้าที่ต้องถูกจำกัด แต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

จำเรียง ภาวิจิตร (2526: 248-249) ได้อธิบายไว้ตอนหนึ่งว่า ความคิดเห็นของกลุ่มคนนั้นมีปัจจัยที่เป็นอิทธิพลต่อความคิดเห็นหลายประการ เช่น

1. ภูมิหลังทางสังคม กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยทั่วไปย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุกับผู้เยาว์ ระหว่างชาวชนบทกับชาวเมือง และระหว่างผู้มีรายได้ต่ำกับผู้ที่มีรายได้สูง
2. กลุ่มอ้างอิง โดยปกติจะคบหาสมาคมกันหรือกระทำสิ่งใดให้แก่ผู้ใดนั้นความคิดที่มักจะคำนึงถึงก็คือ มีอะไรร่วมกันได้หรืออ้างอิงกันได้ เช่น มีอาชีพแบบเดียวกัน เป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนเดียวกัน แต่ละคนย่อมกำหนดหรือระบุกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกหรือเป็นกลุ่มที่ตนเองมีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในกลุ่มและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กลุ่มดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสาธารณสมบัติ

จากคำนิยามและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นคือความเชื่อ ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่ และการแสดงออกนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ บุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้ ซึ่ง

แนวคิดนี้จะนำมาเป็นแบบในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยว่า กลุ่มเหล่านั้นมีความคิดเห็นอย่างไร (เป็นผลดีหรือเป็นผลเสีย)

2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน ชุมชนเกษตรกรรม และชุมชนอุตสาหกรรม

ชุมชนจัดเป็นหน่วยหนึ่งทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในสภาพของชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี มีผู้ให้ความหมายของชุมชนหลายประการ เช่น ราชบัณฑิตยสถาน (2524: 72) ได้ให้คำจำกัดความของชุมชนว่าเป็นเขตพื้นที่ที่ระดับความคุ้นเคยและการติดต่อระหว่างบุคคลตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนนั้นมีความแตกต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน

ส่วนพจนานุกรม Webster's ได้ระบุว่าชุมชนเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในท้องที่หรือในเมืองเดียวกันภายใต้กฎหมายข้อบังคับเดียวกันมีอาณาบริเวณ หรือเมืองที่มีกลุ่มคนอยู่ร่วมกัน หรือชนกลุ่มหนึ่งที่อยู่รวมกัน และมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ คล้ายกัน (Victoria 1988: 282)

อุทัย หิรัญโต (2525: 11) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนเป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีเขตภูมิภานาอยู่ในเขตทางภูมิศาสตร์แห่งใดแห่งหนึ่งที่มีความแน่นอน มีผลประโยชน์ส่วนใหญ่วางร่วมกันซึ่งจะเห็นได้จากความประพฤติขนบธรรมเนียมประเพณี

คำว่า"ชุมชนเกษตรกรรม" หมายถึง ชุมชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร หรืออาชีพขั้นปฐม เช่น อาชีพเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง หรือการเก็บของป่าดงรัง ซึ่งเป็อาชีพที่มีรายได้ต่ำ มีการศึกษาน้อย มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ไม่กระตือรือร้น (ประดิษฐ์ มัชฌิมา, 2522: 23-24)

สำหรับ"ชุมชนอุตสาหกรรม" ประดิษฐ์ มัชฌิมา (2522:24) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไปมากแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการค้า การอุตสาหกรรมหรือการผลิตสินค้าสำเร็จรูปต่าง ๆ การผลิตด้านการเกษตรมีน้อยลงแต่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง แรงงานเกษตรได้ถูกนำมาใช้เพื่อการอุตสาหกรรมมากขึ้น ในยุคต้น ๆ ของสังคมอุตสาหกรรมนี้ ประชากรจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นระยะที่อัตราการเกิดของประชากรสูงและอัตราการตายต่ำ ทำให้มีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองและสังคม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นทำให้พิจารณาได้ว่า ชุมชนมนุษย์นั้นมีหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ชุมชนเกษตรกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม และไม่ว่าจะเป็ชุมชนประเภทใด ความสมดุลในโครงสร้างของชุมชนจะต้องมีการพิจารณาอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพื่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกที่อยู่ในแต่ละชุมชนนั้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษ และคุณภาพชีวิต

การพัฒนาสังคมหรือการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียวนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสมดุลของธรรมชาติ และผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอันมาก ในปัจจุบันนักวิชาการได้ให้ข้อสรุปว่า แนวคิดที่ถูกต้องในการพัฒนาก็คือการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้อธิบายไว้ว่า "สิ่งแวดล้อม" หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ส่วน "คุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติอันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ คำว่า "ภาวะมลพิษ" หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อน โดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงเช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน

ส่วนความหมายของ "คุณภาพชีวิต" นั้นปทานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความเป็นอยู่ในลักษณะที่ดี นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติ (1961) มีแนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตโดยพิจารณาองค์ประกอบในการดำรงชีวิตของมนุษย์ว่าจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ 9 ประการ คือปัจจัยในเรื่อง สุขภาพ การบริโภค การศึกษา อาชีพและสถานภาพของงานที่ทำ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย หลักประกันทางสังคม เครื่องนุ่งห่ม สถานที่และเวลาที่ใช้ในการพักผ่อนและสิทธิมนุษยชน

สมน อมรวิวัฒน์ (2525: 119) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพซึ่งเป็นชีวิตที่อยู่รอด อยู่ดี อยู่อย่างมีหลักการ และบุคคลนั้นสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาได้ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตไปอย่างสงบตามอัตภาพ

นิพนธ์ คันธเสวี (2526: 85) อธิบายไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ดังนั้น "คุณภาพชีวิต" ก็คือ ชีวิตที่ดี มีความสุขทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ตามควรแก่อัตภาพและสภาวะ

จากแนวความคิดข้างต้นสามารถแสดงให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะถ้าสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาวะที่ดี ไม่เกิดภาวะมลพิษ ก็มีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตดีด้วย ดังนั้นประชากรและสิ่งแวดล้อมจึงควรอยู่ในสภาพที่สมดุลกัน เพราะความจริงประชากรก็เป็นส่วนหนึ่งของ

สิ่งแวดล้อม การกระทำใด ๆ ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมนั้นด้วย กิจกรรมอุตสาหกรรมแม้จะเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศชาติ แต่การจัดการในด้านภาวะมลพิษ ก็คงจะต้องมีการพิจารณาดูแลอย่างเข้มงวดเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงนั้น

4. แนวความคิดเกี่ยวกับมีส่วนร่วมการตัดสินใจในกิจกรรมท้องถิ่นและประชาคม (Civil Society)

การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อผลดีและผลเสียของการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยนั้นถือได้ว่า เป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นในเชิงแนวความคิดที่ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาได้ส่วนหนึ่ง

Delen (1997: 230-236) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า คือการแบ่งอำนาจในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจในการกำหนดหรือจัดสรรทรัพยากร ซึ่งจะไม่สามารถทดแทนได้หากขาดความเข้าใจร่วมกันภายใต้จิตสำนึกและการประสานงานกัน การร่วมมือกันของบุคคลส่วนใหญ่ที่แสดงออกโดยผ่านกลุ่มตัวแทนในการกำหนด และหาทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะทำให้บุคคลและกลุ่มสามารถตัดสินใจในสิ่งที่กระทบต่อชีวิตเขา โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่เขาควรได้รับจากบริการต่างๆ

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 25) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมกันปฏิบัติ และร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน

สุเมธ ทรายแก้ว (2536: 15) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ร่วมมือและรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมใน ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับประชาชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาภูมิปัญญา และการรับรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538: 10) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือชุมชนมีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินการของตนเอง และมีการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลง ให้เป็นไปตามความประสงค์ของตนจนมาสู่การตัดสินใจระทำการเพื่อให้บรรลุถึงความประสงค์นั้น ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลหรือองค์กรได้แสดงความคิดเห็นหรือมีบทบาทในการศึกษาปัญหา การติดตาม ประเมินผล ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับโครง

การพัฒนา การจัดสรรทรัพยากร หรือเรื่องใด ๆ อันมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของเขาเหล่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ซูซีย์ ศุภวงศ์ (2540: 68) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้คำว่า “ประชาสังคม” (Civil Society) ว่าน่าจะหมายถึงการที่ผู้คนในสังคมมองเห็น วิกฤตการณ์ หรือสภาพที่ซับซ้อนของปัญหา และมีวัตถุประสงค์ร่วมกันอันจะนำไปสู่การก่อจิตสำนึกในลักษณะที่เป็นองค์กรหรือหุ้นส่วนกันเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างสมานฉันท์ เอื้ออาทร ภายใต้ระบบการจัดการที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความหมายของคำว่า “ประชาคม” ในระดับจังหวัด (Civil Society) คือ ความเป็นชุมชนหรือการมีความผูกพัน ร่วมมือกันของประชาชนระดับจังหวัด โดยมี กลไก และกระบวนการในการรวมตัวของกลุ่มและองค์กรประเภทต่าง ๆ ของประชาชนในจังหวัด

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อโครงการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือที่นิยมใช้คำว่า “ประชาคม “ หรือ “ประชาสังคม” (Civil Society) เป็นลักษณะแนวความคิดรูปแบบใหม่ที่ทำให้ความสำคัญกับการรวมตัวเป็นกลุ่มของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือวิกฤตการณ์ที่สลับซับซ้อนในปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันมักจะทำเนิกรในรูปแบบภาคี อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ลักษณะเด่นที่เป็นพื้นฐานของประชาสังคม จะประกอบด้วยจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

จากแนวคิดและทฤษฎีในประเด็นต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สามารถนำมาลำดับเป็นแบบจำลองในการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการที่มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยได้โดยสรุปคือ

การที่ชุมชนใดชุมชนหนึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมนั้น สมาชิกในชุมชนน่าจะมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นถึงผลดีหรือผลเสียของปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบอย่างใหม่ของชุมชนนั้น ซึ่งความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนที่แสดงออกมานั้น จะมีพื้นฐานมาจาก ลักษณะทางประชากรและสังคมของบุคคลนั้น รวมทั้งจากความรู้ ความเข้าใจ อันได้มาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ

ในกรณีของการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาอยู่ในชุมชนนั้นปัญหาที่พบจากกระบวนการนี้ ส่วนมากก็คือปัญหาทางด้านผลกระทบที่มีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการเกิดภาวะมลพิษในกระบวนการผลิต ซึ่งในที่สุดก็จะกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณนั้นหรือบริเวณใกล้เคียง

อย่างไรก็ตามความต้องการเพิ่มรายได้จากการผลิตทางอุตสาหกรรมก็ยังเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะในสภาวะที่การผลิตทางการเกษตรไม่สามารถสร้างความอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นในบางกรณีประชาชนจึงต้องยอมรับสภาพที่จะต้องอยู่อาศัยในลักษณะของชุมชนอุตสาหกรรมโดยมีการควบคุมมาตรฐานของคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

ดังนั้นการที่สมาชิกในชุมชนมีโอกาสเสนอความคิดเห็นถึงผลดีหรือผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชน จึงถือได้ว่ามีส่วนร่วมในการชี้แนะทิศทางของชุมชนโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนมีข้อพิจารณาใน 2 ประเด็นที่สำคัญคือ

ประการที่หนึ่ง การมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชนอาจเป็นผลดีต่อสมาชิกในชุมชนและในละแวกใกล้เคียงในแง่การมีงานทำ และทำให้เกิดการเพิ่มรายได้ แม้ว่าจะต้องยอมรับปัญหาบางประการที่จะต้องเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชุมชน เช่น ปัญหาทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะมลพิษที่อาจมีขึ้นจากกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม

ประการที่สอง อาจมองในแง่ผลกระทบที่จะเกิดกับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนละแวกนั้น เช่น การที่โครงสร้างทางกายภาพของชุมชนรวมทั้งโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากชุมชนที่อยู่อาศัย หรือชุมชนเกษตรเป็นชุมชนอุตสาหกรรม ประชากรในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือเลวลง

เนื่องจากความคิดเห็นดังกล่าว จะมีแนวโน้มไปทางใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยภูมิหลังบางประการของแต่ละบุคคลอันได้แก่ ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ซึ่งจะทำให้การศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ศึกษา พบว่า ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เพศ

ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในระหว่างเพศนั้นเป็นเรื่องที่มีการศึกษาและชี้แนะถึงสาเหตุไว้ต่าง ๆ กัน เช่น มีการอ้างถึงปัจจัยในเรื่องบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันในระหว่างหญิงกับชาย โดยยกตัวอย่างสังคมไทยในอดีตที่พบว่า มีการกำหนดบทบาทของชายและหญิงไว้ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ผู้ชายจะมีแนวโน้มในการเป็นผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว และได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในเรื่องต่าง ๆ ส่วนผู้หญิงมักจะมีบทบาท ดูแลรับผิดชอบงานภายในบ้านและอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดา

ความด้อยในสถานภาพและบทบาทดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อลักษณะของความคิดเห็นที่จะมีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนนั้นก็เช่นเดียวกัน หากจะมีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้โดยประชากรทั้งสองกลุ่มเพศดังกล่าว ก็น่าจะเป็นไปได้ว่ามีความแตกต่างกันด้วย โดยคาดว่า ประชากรเพศชายน่าจะมีความคิดเห็นว่าเป็นผลดีมากกว่าประชากรหญิง ทั้งนี้โดยข้อเท็จจริงที่ว่า ในสังคมไทยยังคงยกย่องและให้ความสำคัญในด้านการหาเลี้ยงครอบครัวว่าเป็นภาระหน้าที่ของผู้ชาย สำหรับผู้หญิงแม้ในระยะหลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมากขึ้น และได้มีส่วนออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวร่วมกับสามี รวมทั้งมีสิทธิเสรีภาพและมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น แต่สังคมก็ยังคงให้ความสำคัญกับการเป็นหัวหน้าครอบครัวของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ฉะนั้นจิตสำนึกของการหาเงินเลี้ยงครอบครัวจึงน่าจะอยู่ในกลุ่มของเพศชายมากกว่าเพศหญิง

เกี่ยวกับเรื่องนี้มีข้อมูลในรายงานการศึกษาประชากรในกลุ่มประเทศเอเชีย (United Nations, 1993) พบว่าในอดีตประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนานั้น ประเพณีนิยมหรือวัฒนธรรมที่มอบหมายหน้าที่หัวหน้าครัวเรือนผู้ซึ่งจะต้องรับผิดชอบในการหาเลี้ยงครอบครัวนั้นมักจะตกอยู่กับผู้ชาย ประเพณีนี้มีความเปลี่ยนแปลงในระยะหลังซึ่งบทบาทสตรีมีมากขึ้นและช่วยเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยการออกทำงานนอกบ้าน เช่นที่ประเทศศรีลังกา พบว่า ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาสตรีสาวในประเทศศรีลังกาได้เข้าสู่แรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความสนใจในประโยชน์ของอุตสาหกรรมนั้นถ้าเปรียบเทียบระหว่างชายกับหญิงแล้ว ผู้ชายน่าจะให้ความสนใจ

ในเรื่องนี้มากกว่าผู้หญิงซึ่งมีบทบาทและสถานภาพในทางเศรษฐกิจการเงินของครอบครัวในลำดับที่รองลงมา

คูมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ (2538: 413-415) ได้ศึกษาครอบครัว การจ้างงาน และการวางแผนการทำงานของสตรีในโรงงานอุตสาหกรรม ได้อ้างอิงงานเขียนของ Haralambos และ Heald เมื่อปีค.ศ. 1980 ว่า สาเหตุที่สตรีมีสภาพทางอาชีพต่ำกว่าชาย เพราะสตรีมีสถานภาพของความเป็นแม่ และภรรยา เป็นสาเหตุแรก ส่วนสาเหตุที่สองเป็นเพราะสถานภาพของการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวอยู่ในอันดับรองจากผู้ชาย ดังนั้นหากในระหว่างกลุ่มเพศที่แตกต่างกันนี้ให้ความสำคัญกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชน จึงน่าจะเป็นกลุ่มของผู้ชายที่จะให้ความต้องการในเรื่องนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนชายน่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่า เป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง

2. อายุ

ในแต่ละสังคมจะประกอบไปด้วยสมาชิกในวัยต่าง ๆ เช่น วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ หรือวัยชรา แต่ละกลุ่มวัยจะมีความคิดเห็น ความเชื่อ และพฤติกรรมที่เป็นของกลุ่มแตกต่างไปจากกลุ่มคนในวัยอื่น ๆ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละกลุ่ม

เกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนนั้น หากจะถามความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนถึงผลดีหรือผลเสียแล้ว ก็มีทางเป็นไปได้ว่า ประชากรในวัยหนุ่มสาวน่าจะมีความเห็นว่าเป็นผลดีมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่กำลังแสวงหางานทำและโรงงานอุตสาหกรรมก็เป็นสถานที่ซึ่งให้โอกาสการทำงานแก่บุคคลกลุ่มนี้ ดังเช่น อาคม ใจแก้ว (2521) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ใช้แรงงาน: ศึกษากรณีการจัดสวัสดิการในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมเป็นสิ่งดึงดูดให้ประชาชนสมัครเข้าทำงานเป็นจำนวนมาก ประชาชนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยหนุ่มสาว

สุจินต์ เขียมละออ (2534) ได้ศึกษาความสนใจและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาออกโรงงานของแรงงานสตรี กรณีศึกษาในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่สนใจเข้ารับการอบรมเพื่อประโยชน์ในการเข้าสู่ภาคแรงงานทางอุตสาหกรรมนั้น ร้อยละ 64.0 เป็นคนโสด และร้อยละ 88.1 มีอายุอยู่ระหว่าง 15-30 ปี จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน

นอกจากนี้กรมการจัดหางาน กองบริการตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (2539: 3) ซึ่งได้จัดทำสถิติกลุ่มอายุของผู้สมัครงานไว้เมื่อพ.ศ. 2538 พบว่า กลุ่มที่สมัครงานมากที่สุดคือกลุ่มอายุ 18-24 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 52.2 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 26.8 กลุ่มอายุของผู้สมัครงานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นความต้องการมีงานทำของบุคคลในวัยหนุ่มสาว ฉะนั้นในการที่โรงงานจะมาดำเนินการในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยจึงน่าจะเป็นโอกาสของประชาชนในกลุ่มนี้ด้วย จึงเป็นที่น่าพิจารณา

ว่า หากเปรียบเทียบกันในการความคิดเห็นถึงผลดีและผลเสียของโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในช่วงที่ภาวะการว่างงานสูงด้วยแล้ว คนที่อายุน้อยหรือเพิ่งเข้าสู่ช่วงวัยแรงงานน่าจะแลเห็นผลดีของโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่ากลุ่มอายุสูงขึ้น

จากผลการศึกษาที่มีผู้ศึกษาไว้เป็นแนวทางข้างต้น จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่าน่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยว่า เป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า

3. การย้ายถิ่น

มูลเหตุจูงใจในการย้ายถิ่นของประชากรในประเทศไทยตามที่มีผู้ศึกษาไว้ ส่วนใหญ่ก็คือการหาโอกาสในการทำงาน โดยเฉพาะการย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เขตเมืองนั้นก็เพราะปัญหาการไม่มีงานทำในเขตชนบทจึงพากันละทิ้งถิ่นฐานมาทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือบริเวณในเขตเมือง (Institute of Population Studies, 1981: 69) ดังนั้นหากมีงานในภาคอุตสาหกรรมเข้าไปตั้งในชุมชนโดยเฉพาะในชุมชนชนบท น่าจะเป็นโอกาสดีของบุคคลกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ของการย้ายถิ่นบ้างแล้ว เพราะเขาอาจจะได้ทำงานใกล้บ้าน

Shigeru Itoga เป็นผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาหัวเลี้ยวหัวต่อของตลาดแรงงานในประเทศไทย ได้อธิบายว่า ผลจากการทำสำมะโนประชากรในปี พ.ศ. 2533 พบว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานในประเทศไทยมีท้องถิ่นปลายทางและต้นทางหลายรูปแบบ รวมทั้งการย้ายถิ่นจากเมืองสู่ชนบทก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น เหตุผลก็คือต้องการอยู่กับครอบครัว (Shigeru Itoga, 1982 : 124) ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า มีประชากรไทยกลุ่มหนึ่งที่ย้ายถิ่นกลับชนบทและกลุ่มนี้ก็ยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น ประชากรกลุ่มนี้เคยมีประสบการณ์มาทำงานทำในเมืองซึ่งเป็นงานนอกภาคเกษตรกรรม ดังนั้นถ้ามีงานนอกภาคเกษตรทำในชนบทหรือชุมชนเดิมของเขา คนกลุ่มนี้ก็คงจะพอใจที่จะได้มีงานทำใกล้บ้านและได้อยู่กับครอบครัวด้วย

การศึกษาของ ดำรง ฐานดี (2516: บทคัดย่อ) เรื่อง ทักษะคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีประสบการณ์ของการย้ายถิ่นมีความเห็นชอบกับการย้ายถิ่นของเด็กหนุ่มสาวซึ่งต้องการหางานทำในอาชีพภาคอุตสาหกรรมมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีประสบการณ์ของการย้ายถิ่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงคาดว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประวัติการย้ายถิ่นน่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีประวัติการย้ายถิ่น

4. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

การศึกษาเรื่องระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น จะมีผลต่อลักษณะความคิดเห็นต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนหรือไม่อย่างไรนั้น ถึงแม้จะยังไม่มีข้อมูลชี้แนะโดยตรง แต่เมื่อพิจารณาว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปตั้งนั้น จะทำให้ชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น และความเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยที่ตั้งถิ่นฐานในชุมชนในระยะเวลาต่างกัน จะมีผลในทางบวกหรือทางลบต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหรือไม่นั้นในเรื่องนี้อาจเทียบเคียงกับการศึกษาของ Clark (1968: 195) ซึ่งได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่เข้ามาอาศัยใหม่ในบริเวณชานเมืองซึ่งเป็น ประชากรที่มาจากภายในเมือง มักจะต้องการให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง และมีมาตรฐานของบริการตามแบบเมือง ส่วนผู้ที่อาศัยดั้งเดิมมักจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจแน่นอนแล้วว่า จะอยู่ที่นั่นโดยไม่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

การศึกษาของ สักชี พุกษะศรี (2525: 70-71) เรื่องการดำเนินชีวิต และทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมของประชาชนชุมชนเก่าแสง เขตเทศบาลเมืองสงขลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตั้งถิ่นฐานเกินกว่า 5 ปี จะมีความรักถิ่นฐาน และมีทัศนคติในการอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่ตั้งถิ่นฐานต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในชุมชน

จากผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางข้างต้น จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่าน่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่ามีผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่า

5. อาชีพ

Durkhiem (1967, p.56-69) ได้กล่าวถึง ลักษณะการประกอบอาชีพว่า มีผลกระทบต่อบุคคล เพราะงานที่ทำประจำวันจะเป็นตัวกำหนด ความคิด ทัศนคติ รสนิยม หรือมุมมองที่แตกต่างกัน

การศึกษาของเบญญา จิรภัทรพิมล และคณะ (2532) พบว่า ครัวเรือนการเกษตรตัวอย่างส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นครัวเรือนการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ แม้จะยังคงทำการเกษตรอยู่ แต่แทบทุกครัวเรือน จะมีสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งคนออกไปทำงานนอกภาคการเกษตร และเห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นโอกาสของการมีงานทำ และเป็นแหล่งรายได้

การศึกษาของสิทธิโชค ไชยรัตน์ (2535: 57) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.5 เห็นด้วยกับการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมยางดิบขึ้นในท้องถิ่น โดยให้เหตุผลว่า เกษตรกรไม่ต้องเหนื่อยกับการทำยางแผ่นดิบเอง และได้ใช้เวลาที่เหลือเพื่อทำงานอื่น

จากสรุปผลการสำรวจเบื้องต้นโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2542 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า การมีงานทำในภาคเกษตรกรรมลดลงจาก 15.56 ล้านคนในเดือนสิงหาคม เป็น 14.94 ล้านคนในเดือนพฤศจิกายน หรือลดลงประมาณ 0.62

ล้านคน ขณะที่ในช่วงเวลาเดียวกันจำนวนผู้ที่มีงานทำนอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจาก 16.53 ล้านคน เป็น 16.67 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 0.14 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543: 2)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่เกษตรกรจะให้ความสนใจต่อการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

6. ระดับการศึกษา

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ มักจะนำตัวแปรด้านการศึกษามาประกอบการพิจารณาเสมอ ทั้งนี้ เพราะ การศึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและค่านิยมของแต่ละบุคคล

การศึกษาของ ชูติมา อุ่นอก (2527: 40) เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในชั้นอนุปริญญา และสูงกว่า อนุปริญญา มีความคิดเห็นต่อโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นว่าทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า

การศึกษาของ สุทธิวรรณ จันทร์ภูมรินทร์ (2523) เรื่อง ทศนคติของประชาชนบริเวณใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้ประชาชน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีระดับการศึกษาสูงจะคำนึงถึงการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ตรงกันข้ามกับคนที่มีระดับการศึกษาต่ำจะคำนึงถึงเรื่องนี้น้อย

การศึกษาของ นฤมล เตรียมพงศ์พันธ์ (2540: 78) เรื่อง ทศนคติของพนักงานต่อปัญหามลพิษทางน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีทัศนคติต่อปัญหามลพิษทางน้ำในโรงงานอุตสาหกรรมในทางลบมากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำ

จากผลการศึกษาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะคำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ เนื่องจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชนอาจจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงมองเห็นผลเสียมากกว่าผลดี

นอกจากนี้คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2535: 2-30) ได้ทำการสำรวจกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมและบริการในประเทศไทย เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า โดยทั่วไปแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในประเทศส่วนมากจบการศึกษาสายสามัญ (ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) ร้อยละ 65.84 ในขณะที่แรงงานที่จบสายอาชีวะ (ปวช.-ปวส.) มีประมาณร้อยละ 24.15 ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานน่าจะ

เป็นประโยชน์และเป็นที่ต้องการของกลุ่มคนที่มีการศึกษาน้อยมากกว่ากลุ่มคนที่มีการศึกษาสูงขึ้นไป ฉะนั้นถ้าพิจารณาจากกลุ่มประชากรที่ตอบคำถามถึงผลดีและผลเสียของการมีโรงงานเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชน กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า น่าจะมีแนวคิดในทางที่เห็นผลดีมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงขึ้น ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

7. ระดับรายได้

ระดับรายได้้นอกจากจะเป็นตัวกำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลแล้ว ผู้ที่มีระดับรายได้สูงหรือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ย่อมมีโอกาสและทางเลือกในการดำรงชีวิตได้มากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า

สุพัตรา สุภาพ (2522: 163) กล่าวว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์ การเรียนรู้และโอกาสในสังคมแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะส่งผลให้มีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แตกต่าง กันด้วย

การศึกษาของ สุนันทา สุวรรณโณดม (2525) เรื่องแบบแผนการดำเนินชีวิตของประชากรในเขต ชานเมืองด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร พบว่า เมื่อนำรายได้ของหัวหน้าครัวเรือนมาพิจารณาประกอบ กับทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ (1,000-2,000 บาท) มีร้อยละของผู้ที่ตอบว่า ชุมชนไม่มีปัญหาใด ๆ มากกว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง (6,000-10,000 บาท) ซึ่งตอบว่ามีปัญหาบางอย่าง เกิดขึ้นในชุมชน

จากการศึกษาของ ชูติมา อุ่นอก (2527: 79) เรื่องการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ ปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณนิคมอุตสาหกรรมบางชัน พบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมบางชันที่มี รายได้ต่อเดือน 3,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรม บางชันว่าทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท

เสนห์ พบพาน (2528: ข) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมของประชาชน อำเภอนครหลวง: ศึกษากรณีกิจกรรมอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า รายได้ครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือผู้ที่มีรายได้ครัวเรือนสูงกว่า มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่า

นอกจากนี้ จากรายงานขององค์การสหประชาชาติ เมื่อ ค.ศ. 1995 ซึ่งศึกษาลักษณะความเป็น เมืองของเมือง Harare ในประเทศ Zimbabwe ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก และมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปตั้งอยู่หลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมเหล็ก

ปุ๋ยเคมี และอื่น ๆ พบว่าการพัฒนาในส่วนอุตสาหกรรมนี้มีความสัมพันธ์กับการย้ายเข้ามาอยู่ของกลุ่มชนที่มีรายได้น้อยกว่า เมือง Harare จึงเป็นเมืองที่ดูดซับประชากรในกลุ่มที่มีรายได้น้อยอย่างมาก (United Nations, 1995: 93-94) ดังนั้นจึงพิจารณาได้ในทางอ้อมว่า ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยนั้นเป็นกลุ่มที่น่าจะมีความพอใจ ถ้าโรงงานอุตสาหกรรมจะเข้ามาตั้งในชุมชน เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมจะเอื้อประโยชน์ของการมีงานทำให้กับคนในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับในเมือง Mexico ประเทศ Mexico นั้น พบว่า ได้มีความพยายามที่จะขยายกิจกรรมทางอุตสาหกรรมออกจากเขตเมืองชั้นใน นโยบายนี้ได้ทำควบคู่ไปกับโครงการสร้างที่พักอาศัยราคาถูกลงให้กับประชาชน (Low-cost Shelter Programmes) ซึ่งเป็นประเด็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่า บุคคลผู้มีรายได้น้อยมีความหวังทางเศรษฐกิจ หากมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในชุมชนที่อยู่อาศัย เพราะมีโอกาสที่จะได้งานทำจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะได้ทำงานที่ใกล้กับที่อยู่อาศัยของตนด้วย (United Nations, 1995: 165-169)

จากผลการศึกษาข้างต้นมีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำน่าจะพอใจต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงกว่า

8. การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีหรือไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง กับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีหรือผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนหรือในละแวกใกล้เคียงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและถึงแม้จะยังไม่พบผลการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง แต่ก็มีการศึกษาหลายเรื่องที่น่าจับจ้องในเรื่องการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินไปพิจารณาความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ เช่น งานวิจัยเรื่องการย้ายถิ่นที่สัมพันธ์กับการพัฒนาชนบท โดยสถาบันประชากรศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2527 ซึ่งพบว่า การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเองในชนบทนั้น ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่คิดที่จะย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่น แต่มีความต้องการความสะดวกสบายที่อยากให้รัฐจัดหาให้กับชุมชน เช่น สาธารณูปโภค ถนน โรงเรียน (Institute of Population studies, 1981)

ภูซงค์ เสนานูช (2544: 95-99) ได้ศึกษาการพัฒนาชุมชนและองค์กรชุมชนในเมืองใหม่บางพลี พบว่า คนที่เข้ามาเป็นแรงงานอุตสาหกรรมเป็นคนที่ย้ายมาจากที่อื่น ความผูกพันต่อชุมชนมีน้อย ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ พอให้มีงานทำเท่านั้นเป็นพอ คนงานที่ไม่มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่บางพลีหรือเพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ จะไม่มีสำนึกในความเป็นชุมชน

ด้วยเหตุผลว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินน่าจะต้องการให้มีกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาเกิดขึ้นในชุมชนของตน จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง

9. เขตที่อยู่อาศัย

การที่นำเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาหาความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนในครั้งนี้นี้เพราะคาดว่า บุคคลที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมต่างกันคือเขตเมืองและเขตชนบท น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่างกัน ทั้งนี้ก็อาจเนื่องมาจากความจำเป็นและความต้องการทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน

การศึกษาของ ชูติมา อุ่นอก (2527: 82) เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณนิคมอุตสาหกรรมบางชั้น พบว่า ผู้อยู่อาศัยในเขตเมือง มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นว่าทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อส่วนรวมมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในเขตชนบท แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเมืองน่าจะมีความคิดเห็นในทางลบต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนของตนมากกว่าผู้ที่อาศัยในเขตชนบท

นอกจากนี้ การศึกษาเรื่อง Industrialization and Demographic Change in A Yorkshire Parish โดย Yasumoto M เมื่อปี ค.ศ.1981 (Yasumoto M, 1981) ซึ่งแนะว่า กระบวนการทางอุตสาหกรรมทำให้ชุมชนละแวกใกล้เคียงซึ่งเป็นชนบทเดิม กลายเป็นบ่อพักของแรงงาน (Reservoir Labour) ซึ่งเป็นโอกาสที่พวกคนงานจะสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมชนบท (Rural Industrial) ได้ กรณีนี้น่าจะสะท้อนให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมน่าจะได้รับการต้อนรับจากชุมชนชนบทหรือท้องถิ่นเดิมที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจอยู่ก่อน เพราะจะช่วยให้ชุมชนได้มีแหล่งงานเพิ่มขึ้น

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยในเขตชนบท น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง

10. ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

บุคคลที่เคยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น คือบุคคลที่มีความตระหนักต่อพิษภัยของปัญหามลพิษอันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ และบุคคลกลุ่มนี้น่าจะมีความระมัดระวังเกี่ยวกับปัญหานี้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ฉะนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่เคยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน หรือเคยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม น่าจะเป็นผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการให้โรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งใน

ชุมชนที่อยู่อาศัยเพราะกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมชุมชน

การศึกษาของ ดารุณี อู่ยตระกูล (2532: 148) เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว เขาชมภู่ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ ผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชนจะมีความคิดเห็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน

ผลการศึกษาข้างต้นเป็นแนวทางให้เห็นว่าผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะเป็นผู้ที่มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นพิเศษ ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานในทางกลับกันว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่า เป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

11. การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

การศึกษาของ เสน่ห์ พบพาน (2528: 169) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน อำเภอนครหลวง ศึกษากิจกรรมอุตสาหกรรม พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ไกลออกไป

การศึกษาของ คมศร วงศ์รักษา (2531: 121) เรื่อง ผลกระทบของมลภาวะสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม ต่อพฤติกรรมของประชาชนในเขตตำบลล้อมใหญ่ อำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนที่รับรู้สาเหตุปัญหามลภาวะในชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม

นอกจากนี้จากรายงานของหน่วยงานการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Centre for Human Settlement) ที่ศึกษาความเป็นเมืองของโลก กับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เมื่อปี ค.ศ.1996 ได้ระบุว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในละแวกชุมชนต่าง ๆ นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาของการที่มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่แล้ว ไม่น่าจะเห็นชอบให้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเพิ่มมากขึ้นอีก (United Nations, 1996)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในชุมชน

12. พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน

แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ.2526 พบว่า โดยข้อเท็จจริงแล้วเมื่อถามความต้องการของคนในท้องถิ่นในระดับจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพเดิมที่ตนเองมีความถนัดคือ การกสิกรรม และการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำสวนมะพร้าว อกุ่น และลิ้นจี่ ผลการศึกษานี้ น่าจะเทียบเคียงได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลไม่น่าจะต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนที่อยู่อาศัยของตน

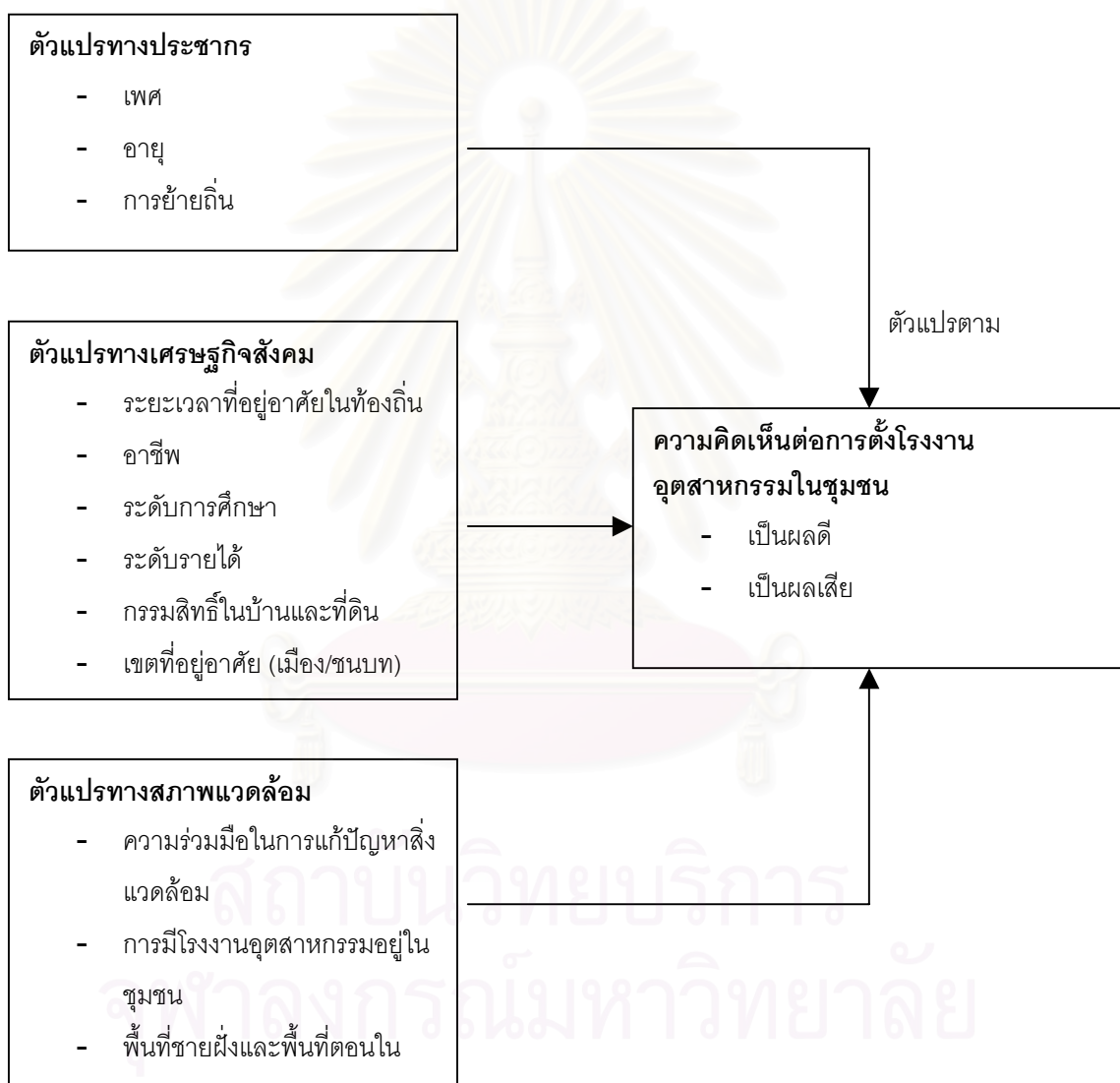
นอกจากนี้คณะผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการชายฝั่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2526: 3-1) เพื่อทราบถึงแนวความต้องการของคนในท้องถิ่นที่มีต่อประเด็นการพัฒนา 7 ประการ คือ การเพาะเลี้ยงสัตว์ , การเพาะปลูก , การท่องเที่ยว , เลี้ยงสัตว์ , ท่าเรือ , การทำเหมืองแร่ และป่าเอนกประสงค์ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาการเพาะปลูกเป็นประเด็นการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดโดยความเห็นชอบของประชาชนคือร้อยละ 53.6 รองลงมาคือการเลี้ยงสัตว์ มีร้อยละ 49 และการท่องเที่ยวร้อยละ 35 ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลที่อาจจะไม่แลเห็นผลดีของการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน

ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่า หัวหน้าครัวเรือนอยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ตอนใน น่าจะมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาค้างนี้จะดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดดังที่ได้แสดงไว้ในแบบจำลองดังนี้

ตัวแปรอิสระ

สมมติฐาน

สมมติฐานหลัก

หัวหน้าครัวเรือนที่มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกันด้วย

สมมติฐานรอง

1. หัวหน้าครัวเรือนชาย น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง
2. หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า
3. หัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประวัติการย้ายถิ่น น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยมีประวัติการย้ายถิ่น
4. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่า
5. หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม
6. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาสูงกว่า
7. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงกว่า
8. หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง

9. หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตชนบท น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง
10. หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
11. หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนของตน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน
12. หัวหน้าครัวเรือนอยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ตอนใน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง หรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นนั้น
2. เนื่องจากการศึกษาในลักษณะนี้ยังไม่ปรากฏว่าได้มีผู้เคยศึกษามาก่อน ฉะนั้นผลการศึกษานี้จึงอาจใช้เป็นประโยชน์กับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแก่ผู้สนใจศึกษาปัญหาในด้านความคิดเห็นของประชากรกับสิ่งแวดล้อมในกรณีของการนำอุตสาหกรรมเข้ามาสู่ชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบท

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะทั่วไปของข้อมูล

แหล่งข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ให้ใช้ข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติ และจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ ร่วมกับสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการนี้เป็นการศึกษาในลักษณะสหสาขาวิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ประเด็นปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรทำการแก้ไขพร้อมทั้งกำหนดและวางแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเสนอเป็นแผนการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดเพชรบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชากรในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสุ่มตัวอย่างจากประชากรระดับอำเภอ ๆ ละประมาณ 100 ตัวอย่าง และจากเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลชะอำอีกแห่งละประมาณ 100 ตัวอย่าง รวมตัวอย่างทั้งหมด 1,056 ตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างได้กระทำตามลำดับชั้นภูมิ จากระดับอำเภอลงไปถึงระดับตำบล จากตำบลไปถึงหมู่บ้าน และจากหมู่บ้านจึงเลือกครัวเรือนตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยตัวอย่างคือ ครัวเรือนที่กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอและแต่ละเทศบาลดังนี้

เขตอำเภอ	จำนวนตัวอย่าง	เขตเทศบาล	จำนวนตัวอย่าง
เมือง	108	เทศบาลเมืองเพชรบุรี	116
เขาย้อย	115	เทศบาลชะอำ	100
ชะอำ	100		
หนองหญ้าปล้อง	107		
บ้านแหลม	102		
ท่ายาง	103		
บ้านลาด	100		
แก่งกระจาน	105		
		รวม	1,056

สำหรับผู้ให้ข้อมูลก็คือ หัวหน้าครุเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่หัวหน้าครุเรือนโดยพฤตินัย ไม่จำกัดว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง และเฉพาะการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือในชุมชนที่พักอาศัยปัจจุบัน ได้ใช้ข้อมูลเฉพาะหัวหน้าครุเรือนที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้รวม 868 ราย ที่เหลือนอกนั้นพบว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้ตอบคำถามนี้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่ทราบว่าจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไรหรือไม่แน่ใจว่าจะมีผลดีหรือผลเสียรวมทั้งไม่ต้องการตอบคำถามนี้ด้วย ส่วนผู้ที่ตอบคำถามในส่วนนี้ เป็นผู้ที่สามารถระบุหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมได้ว่า ผลดี หรือผลเสียเป็นอย่างไร ซึ่งเมื่อได้พิจารณาข้อมูลทั้งหมดโดยละเอียดแล้วพบว่า ผู้ตอบได้ให้ความเห็นไปในทำนองเดียวกันเกือบทั้งหมด กล่าวคือผลดีทำให้มีงานทำเพิ่มขึ้นในชุมชน และผลเสียก็คือเกรงว่าชุมชนจะได้รับผลกระทบจากภาวะมลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นในการศึกษาคำถามนี้จึงกำหนดคำตอบว่า เป็นผลดี และเป็นผลเสีย ให้เป็นตัวแปรตาม โดยมีปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ของหัวหน้าครุเรือนเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในระหว่างตัวแปรดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคำถามนี้ ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และใช้พนักงานสัมภาษณ์คือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ซึ่งได้ผ่านการฝึกอบรมในวิธีการสัมภาษณ์จากคณะผู้ศึกษาแล้ว การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำระหว่างช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม พ.ศ. 2538 สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาคำถามนี้ ประกอบด้วย

- ส่วนที่ A แบบบันทึกสมาชิกครุเรือน
- ส่วนที่ B สภาพแวดล้อมทางประชากรและสาธารณสุข
- ส่วนที่ C ลักษณะทางประชากร และสภาพแวดล้อมทางสังคม
- ส่วนที่ D ลักษณะทางประชากร และคุณภาพชีวิต
- ส่วนที่ E ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากโครงการศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จังหวัดเพชรบุรี ไม่ได้เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะ ข้อมูลที่นำมาศึกษาจึงมีจำนวนจำกัด ทำให้ข้อมูลบางตัวที่น่าจะมีผลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนไม่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ เช่น การรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นิยามศัพท์และนิยามเชิงปฏิบัติของตัวแปร

นิยามศัพท์

1. **โรงงานอุตสาหกรรม** หมายถึง สถานประกอบการที่ทำการผลิตสินค้าสำเร็จรูปออกจำหน่าย เป็นการนำเอาวัตถุดิบมาปรุงแต่งดัดแปลง แปรสภาพด้วยแรงงานมนุษย์หรือเครื่องจักรกลก็ตาม
2. **ชุมชนที่อยู่อาศัย** หมายถึง ตำบลที่หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างตั้งถิ่นฐานอยู่ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์
3. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนว่าเป็นผลดี หรือเป็นผลเสีย
4. **ผลดี** หมายถึง คำตอบที่หัวหน้าครัวเรือนให้ความเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนเป็นเรื่องที่ดี
5. **ผลเสีย** หมายถึง คำตอบที่หัวหน้าครัวเรือนให้ความเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่ดี

นิยามเชิงปฏิบัติ

1. **อายุ** หมายถึง อายุเต็มของหัวหน้าครัวเรือนนับจาก เดือน ปี เกิดจนถึงเดือนปีของการสัมภาษณ์
2. **การย้ายถิ่น** หมายถึง การย้ายที่อยู่อาศัย จากหมู่บ้านหนึ่ง หรือเขตเทศบาลหนึ่งจากที่อยู่ครั้งสุดท้ายมายังหมู่บ้านหรือเขตเทศบาลหนึ่งที่อยู่ปัจจุบัน
3. **กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน** หมายถึง การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส

5. **ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น** หมายถึง จำนวนปีที่หัวหน้าครัวเรือนอยู่อาศัยในท้องถิ่น
6. **อาชีพ** หมายถึง อาชีพที่ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบอยู่ในปัจจุบัน และถือเป็นอาชีพหลักของตนเองขณะให้สัมภาษณ์
7. **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับชั้นการศึกษาสูงสุดที่จบ
8. **รายได้** หมายถึง รายได้ของหัวหน้าครัวเรือนต่อเดือน
9. **เขตที่อยู่อาศัย** หมายถึง ท้องถิ่นที่หัวหน้าครัวเรือนอาศัยอยู่ ณ.วันที่ให้สัมภาษณ์ จำแนกเป็นเขตเมือง และเขตชนบท โดยเขตเมือง หมายถึง ท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาล (เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลชะอำและเขตสุขาภิบาล) ส่วนเขตชนบท หมายถึง ท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล
10. **พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน**
 - พื้นที่ชายฝั่ง** หมายถึง อำเภอที่มีพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งติดกับทะเล ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี เขาย้อย ชะอำ ท่ายาง และบ้านแหลม
 - พื้นที่ตอนใน** หมายถึง อำเภอที่ไม่มีพื้นที่หรือส่วนใดส่วนหนึ่งติดกับทะเล ได้แก่ อำเภอแก่งกระจาน บ้านลาด และหนองหญ้าปล้อง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและการวัดตัวแปร

ตัวแปรตาม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตัวแปรตามคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชน โดยมาจากข้อคำถาม ข้อC.14 “ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในตำบลที่ท่านอยู่”

1. เป็นผลดี
2. เป็นผลเสีย

ตัวแปรอิสระ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น ตัวแปรทางประชากร ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม และตัวแปรทางสภาพแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ และการย้ายถิ่น

1. เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1.1 ชาย
- 1.2 หญิง

2. อายุ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- 2.1 น้อยกว่า 20 ปี
- 2.2 20-29 ปี
- 2.3 30-39 ปี
- 2.4 40-49 ปี
- 2.5 50 ปีขึ้นไป

3. การย้ายถิ่น ได้จากข้อคำถามข้อ A.10 “ ตั้งแต่เกิดท่านย้ายที่อยู่กี่ครั้งจากไหนไปไหนและอยู่ที่นั่นนานเท่าใด” แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

- 3.1 เคยย้ายถิ่น
- 3.2 ไม่เคยย้ายถิ่น

ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และเขตที่อยู่อาศัย

1. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ได้จากข้อคำถาม ข้อ A.10 “ จำนวนปีที่อยู่” แบ่งเป็น 5 กลุ่มคือ

- 1.1 0-10 ปี
- 1.2 11-20 ปี
- 1.3 21-30 ปี
- 1.4 31-40 ปี
- 1.5 41 ปีขึ้นไป

2. อาชีพ ได้จากแบบบันทึกสมาชิกครัวเรือน “ อาชีพ” แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 2.1 อาชีพภาคเกษตรกรรม (เกษตรกรรม และการประมง)
- 2.2 อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม (อุตสาหกรรม ลูกจ้าง บริการ ค้าขาย และรับราชการ)
- 2.3 กลุ่มผู้ไม่ทำงาน (ผู้สูงอายุ ผู้ว่างงาน แม่บ้าน)

3. การศึกษา ได้จากแบบบันทึกสมาชิกครัวเรือน “ การศึกษาสูงสุดที่จบ” แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 3.1 ประถมศึกษาและต่ำกว่า
- 3.2 มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา
- 3.3 ปริญญาตรีและสูงกว่า

4. รายได้ ได้จากคำถามข้อ B.5 “ ท่านและรวมทั้งครอบครัวของท่านมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าไร” แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 4.1 น้อยกว่า 5,000 บาท
- 4.2 5,000-10,000 บาท
- 4.3 10,001-20,000 บาท
- 4.4 20,001 บาทขึ้นไป

5. การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ได้จากข้อคำถามข้อ B.9 “ บ้านและที่ดินที่ท่านอาศัยอยู่กับครอบครัวในปัจจุบันนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของใคร” แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 5.1 มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตนเองหรือคู่สมรส
- 5.2 มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือเฉพาะที่ดิน
- 5.3 ไม่มีกรรมสิทธิ์ (เป็นบ้านเช่า อาศัยบ้านและที่ดินของคนอื่น เช่าที่ดินปลูกบ้าน)

6. เขตที่อยู่อาศัย แบ่งเป็น 2 เขต คือ

- 6.1 เขตเมือง (เขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล)
- 6.2 เขตชนบท (นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล)

ตัวแปรทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้จากข้อคำถามข้อ E.17 “ ท่านเคยมีประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือไม่” แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

- 1.1 เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 1.2 ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน ได้จากข้อคำถามข้อ D.5 “ มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในตำบลที่ท่านอาศัยหรือไม่ (ถ้ามี) ท่านเคยประสบปัญหาจากโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงอย่างไร” แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 2.1 มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน
- 2.2 ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

3. พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนในจำแนกได้คือ

- 3.1 พื้นที่ชายฝั่ง
- 3.2 พื้นที่ตอนใน

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ตารางร้อยละแสดงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย
2. วิเคราะห์แบบตารางไขว้ (Cross Tabulations) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระที่ศึกษา ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P\text{-value} \leq 0.05$) หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีโอกาสเป็นไปได้ หรือมีความเชื่อถือได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95 ของตัวอย่างที่ศึกษา

ลักษณะข้อมูลทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัยว่า เป็นผลดีหรือเป็นผลเสียต่อชุมชนในภาพรวม ประชาชนที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือหัวหน้าครัวเรือนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 868 คน ลักษณะโดยทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การย้ายถิ่น ลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน เขตที่อยู่อาศัย และลักษณะภูมิหลังทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน ดังปรากฏในตารางที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม

1. เพศ

ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าพบว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิงมีส่วนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย ร้อยละ 59.3 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 40.7

2. อายุ

หัวหน้าครุวัเรียนตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีอายุเฉลี่ย 40.11 ปี โดยกลุ่มอายุ 30-39 ปีซึ่งเป็นประชากรในวัยแรงงาน มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ร้อยละ 28.1 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คือ ร้อยละ 22.7 และกลุ่มอายุ 20-29 ปี, 40-49 ปี และ น้อยกว่า 20 ปี มีสัดส่วนลดลงตามลำดับ คือ ร้อยละ 22.6 ร้อยละ 22.0 และ ร้อยละ 4.6

3. การย้ายถิ่น

หัวหน้าครุวัเรียนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 67.9 ไม่เคยย้ายถิ่น และร้อยละ 32.1 เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากท้องถิ่นอื่น

4. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครุวัเรียนตัวอย่างที่ศึกษามีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นเฉลี่ย 27 ปี โดยหัวหน้าครุวัเรียนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 21-30 ปี มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ร้อยละ 25.1 รองลงมา มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 41 ปีขึ้นไป , 31-40 ปี, 0-10 ปี และ 11-20 ปี คือ ร้อยละ 22.8 ร้อยละ 18.4 ร้อยละ 18.3 และ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

5. อาชีพ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพของประชากรจังหวัดเพชรบุรี สามารถจัดกลุ่มอาชีพที่สำคัญ ได้คือ 1) กลุ่มอาชีพทางการเกษตร 2) กลุ่มอาชีพทางอุตสาหกรรม 3) กลุ่มอาชีพทางพาณิชยกรรม 4) กลุ่มอาชีพทางด้านงานบริการ 5) กลุ่มอาชีพประมง 6) กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ผลจากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครุวัเรียนตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 62.6 มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม (อุตสาหกรรม, บริการ, ค้าขาย และวิชาชีพการจัดการ/เสมียน) และ ร้อยละ 29.1 ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม (กสิกรรม และ การประมง) และหัวหน้าครุวัเรียนที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 8.3

6. การศึกษา

ผลการสำรวจข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า หัวหน้าครุวัเรียนตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 71.4 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา รองลงมา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาคือ ร้อยละ 22.9 และหัวหน้าครุวัเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า มีสัดส่วนต่ำสุด คือ ร้อยละ 5.6

7. รายได้

หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คือ ร้อยละ 45.2 รองลงมา มีรายได้ 5,000-10,000 บาท คือ ร้อยละ 30.5 มีรายได้ 10,001-20,000 บาท คือ ร้อยละ 18.0 และ หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนต่ำสุด คือ ร้อยละ 6.3

8. กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตนเองหรือคู่สมรส คือ ร้อยละ 56.6 มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือเฉพาะที่ดิน คือ ร้อยละ 7.3 และ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ใด ๆ ซึ่งอยู่ในฐานะผู้เช่าหรือผู้อาศัย คือ ร้อยละ 36.2

9. เขตที่พักอาศัย

ข้อมูลจากการสำรวจหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 70.0 อาศัยอยู่ในเขตชนบท (นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล) และ ร้อยละ 30.0 อาศัยอยู่ในเขตเมือง (ในเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล)

10. ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ผลการสำรวจในเรื่องการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ร้อยละ 74.7 และ ร้อยละ 25.3 เคยให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยจากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือในด้านการปลูกต้นไม้ ซึ่งน่าจะมาจากโครงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

11. การมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนที่ตนอยู่อาศัย คือ ร้อยละ 79.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.5 มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

12. พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล และ ร้อยละ 27.4 อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ตอนใน

ตารางที่ 1 การกระจายร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามลักษณะภูมิหลัง ทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม

ลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม	ร้อยละ	จำนวน
เพศ		
ชาย	40.7	353
หญิง	59.3	515
รวม	100.0	868
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	4.6	40
20-29 ปี	22.6	196
30-39 ปี	28.1	244
40-49 ปี	22.0	191
50 ปี ขึ้นไป	22.7	197
รวม	100.0	868
อายุเฉลี่ย (ปี)	40.11	
การย้ายถิ่น		
เคยย้ายถิ่น	32.1	279
ไม่เคยย้ายถิ่น	67.9	589
รวม	100.0	868

ลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม	ร้อยละ	จำนวน
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น		
0-10 ปี	18.3	159
11-20 ปี	15.3	133
21-30 ปี	25.1	218
31-40 ปี	18.4	160
41 ปี ขึ้นไป	22.8	198
รวม	100.0	868
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นเฉลี่ย (ปี)	27	
อาชีพ		
วิชาชีพการจัดการและเสมียนพนักงาน	2.1	18
ค้าขาย	19.0	165
เกษตรกรรม	29.1	253
อุตสาหกรรม	35.6	309
บริการ	5.9	51
ไม่ได้ทำงาน	8.3	72
รวม	100.0	868
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถม	2.2	19
ประถมศึกษา	69.2	601
มัธยมศึกษา	16.7	145
อาชีวศึกษา	6.2	54
ปริญญาตรีและสูงกว่า	5.6	49
รวม	100.0	868

ลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม	ร้อยละ	จำนวน
รายได้		
น้อยกว่า 5,000 บาท	45.2	392
5,000-10,000 บาท	30.5	265
10,001-20,000 บาท	18.0	156
20,001 บาทขึ้นไป	6.3	55
รวม	100.0	868
กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน		
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเป็นของตน และคู่สมรส	56.6	491
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	7.3	63
ไม่มีกรรมสิทธิ์	36.2	314
รวม	100.0	868
เขตที่พักอาศัย		
เมือง	30.0	260
ชนบท	70.0	608
รวม	100.0	868
ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม		
เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหา สิ่งแวดล้อม	25.3	220
ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม	74.7	648
รวม	100.0	868

ลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม	ร้อยละ	จำนวน
การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน		
มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน	20.5	178
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน	79.5	690
รวม	100.0	868
พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน		
พื้นที่ชายฝั่ง	72.6	630
พื้นที่ตอนใน	27.4	238
รวม	100.0	868

ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย

จากข้อมูลในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนร้อยละ 70.4 คือหัวหน้าครัวเรือนที่มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นผลดี และร้อยละ 29.6 คือหัวหน้าครัวเรือนที่มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลเสีย

ตารางที่ 2 ร้อยละของความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน	ร้อยละ	จำนวน
เป็นผลดี	70.4	611
เป็นผลเสีย	29.6	257
รวม	100.0	868

บทที่ 3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน เกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมีแนวคิดที่จะนำประเทศเข้าสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก และอยู่ในกลุ่มของประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ด้วยเหตุผลและเป้าหมายดังกล่าวจึงได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นภายในประเทศเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากความไม่พร้อมในมาตรการทางด้านผังเมือง รวมทั้งปัญหาในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในเขตเมืองใหญ่ที่มีศักยภาพ และความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคที่สามารถรองรับธุรกิจอุตสาหกรรมดังกล่าว อย่างเช่นกรุงเทพมหานคร การกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าว ทำให้มีปัญหาที่เป็นผลพวงตามมาอีกหลายประการ อาทิเช่น การขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วและไม่มีระเบียบแบบแผน ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเสื่อมโทรม ชุมชนแออัด ปัญหาการจราจร ภาวะมลพิษ ตลอดจนปัญหาในการกำจัด สิ่งปฏิกูลและของเสีย เป็นต้น

สืบเนื่องมาจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นนี้ รัฐบาลจึงได้จัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยโดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งมีแนวนโยบายและมาตรการที่จะกระจายอุตสาหกรรมออกสู่ท้องถิ่นในเขตภูมิภาค โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและป้องกันปัญหาที่จะต้องไม่สร้างปัญหาภาวะ มลพิษให้กับประชาชนในท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพในภาคการเกษตร รวมทั้งจะต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นด้วย

ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศใช้แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้น พบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในเขตชนบทบ้างบางแห่ง และผลลัพธ์ก็มีทั้งในแง่บวกและแง่ลบนั้นคือ ประชาชนในเขตชนบทมีแหล่งงานเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมบางประเภทก็ก่อให้เกิดปัญหาและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และสังคม

ขณะที่การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ในทุกชุมชนของประเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน ได้มีบทบัญญัติให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้ส่วนเสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตน หรือชุมชนในท้องถิ่น นอกจากนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมและ

รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีพ.ศ. 2535 มาตรา 46 ได้บัญญัติไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา 47 มาตรา 48 และมาตรา 49 ด้วย และในแนวทางการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ก็มีส่วนหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตการก่อสร้างนั้น (พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของสำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2535)

ดังนั้นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัยของตนจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะจะทำให้ทราบว่าประชาชนมีแนวคิดอย่างไรและมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อความคิดเห็นเช่นนั้น ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนระดับตำบล จังหวัดเพชรบุรี เป็นหัวข้อหนึ่งที่น่าสนใจศึกษา เพื่อทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นดังกล่าว

ในบทนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ที่น่าจะมี ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีหรือผลเสียต่อชุมชนในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นในบริเวณใกล้เคียงหรือภายในตำบลที่อยู่อาศัยของเขา ซึ่งตัวแปรทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การย้ายถิ่น สำหรับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน เขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน

1. ปัจจัยทางด้านประชากร

1.1 เพศ

ผลการศึกษาในตารางที่ 3 พบว่า เพศของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนหญิง มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย คิดเป็นร้อยละ 72.8 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 66.9

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า สภาพเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันผลักดันให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นเขตเมือง หรือเขตชนบทก็ตาม ดังนั้นการมี โรงงาน

อุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนจึงน่าจะทำให้ผู้หญิงคิดถึงโอกาสของการมีงานทำใกล้บ้านโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ยากจน เนื่องจากรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายสิ่งหลายอย่าง ประกอบกับปัจจุบันในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของแรงงานสตรี ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกำลังแรงงานในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก การผลิตบางอย่างต้องการความปรารถนาที่ผู้หญิงมีความถนัดมากกว่าผู้ชาย เช่นงานตัดเย็บเสื้อผ้า หรืองานที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น (สุกัญญา อาชีววิทย์, 2534: 60) ดังนั้นหากมีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทดังกล่าวอยู่ในบริเวณชุมชนจะทำให้สตรีที่ประสงค์จะทำงานเพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจของครัวเรือน มีโอกาสมากขึ้น และเขาเหล่านั้นก็ไม่ได้คิดไกลไปถึงปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจมีขึ้นเนื่องจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน อาจเป็นเพราะปัญหาทางเศรษฐกิจ น่าจะทำให้คิดเรื่องใกล้ตัวมากกว่าปัญหาที่ยังไม่แลเห็นแน่ชัด เพราะเป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เมื่อนำตัวแปรการศึกษามาพิจารณาร่วมด้วย ข้อมูลในกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิง ยังคงมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่า เป็นผลดีในสัดส่วนที่สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย กล่าวคือ ในกลุ่มต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษา มีร้อยละ 79.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 72.6 และในกลุ่มปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 40.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 21.4 (ตารางที่ 4) ในส่วนนี้มีข้อน่าสังเกตว่า กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีสัดส่วนของความคิดเห็นแทบจะไม่มี ความแตกต่างกันในระหว่างชายและหญิง คือ ร้อยละ 59.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 60.0 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับกลางทั้งชายและหญิงต่างมุ่งความสนใจในเรื่องการมีงานทำมากกว่าเรื่องอื่น แต่มีข้อน่าสังเกตว่าสัดส่วนของหัวหน้าครัวเรือนหญิงที่มีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี ลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น กล่าวคือร้อยละ 79.0 ร้อยละ 60.0 และร้อยละ 40.0 ในกลุ่มผู้มีการศึกษต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนต้น ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา และผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า ตามลำดับ เหตุผลที่อธิบายในส่วนนี้น่าจะเป็นเพราะ หัวหน้าครัวเรือนหญิงที่มีการศึกษาสูงจะทำให้มีความรู้ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล จึงทำให้สนใจเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตของตนรวมทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัย มากกว่าจะมองแต่ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว

เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาร่วมด้วยในตารางที่ 5 พบว่า ไม่ว่าจะเป็ประชากรในเขตเมืองหรือเขตชนบท หัวหน้าครัวเรือนหญิงมีสัดส่วนของผู้ที่มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย กล่าวคือ ในเขตเมืองมีร้อยละ 65.6 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 59.4 และในเขตชนบทมี ร้อยละ 76.2 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 69.6

ที่พบในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนชาย อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์ พบว่า ความสัมพันธ์นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีข้อสังเกตว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิงในเขตชนบทมีความเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิงในเขตเมือง (ร้อยละ 76.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 65.6) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะโดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงในชนบทจะมีส่วนช่วยเหลือครอบครัวในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ดังที่ได้ทราบแล้วว่า รายได้ผลผลิตจากการเกษตรไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นปัจจัยหนึ่ง หัวหน้าครัวเรือนหญิงอาจมองหาทางเลือกอื่นในการประกอบอาชีพ เมื่อจะมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนก็น่าจะมองว่าเป็นโอกาสที่ดีในการเพิ่มแหล่งงาน

นอกจากนี้เมื่อนำรายได้มาวิเคราะห์ร่วมด้วย ในตารางที่ 6 พบข้อมูลที่น่าสนใจคือในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ได้น้อย พบว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิง มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีในสัดส่วนที่สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย กล่าวคือในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ได้น้อยกว่า 5,000 บาท มีร้อยละ 79.7 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 65.2 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์พบว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 73.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 72.8 และในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 64.3 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 61.1 แต่สำหรับผู้ที่มีระดับรายได้สูงถึง 20,001 บาทขึ้นไป กลับพบว่าหัวหน้าครัวเรือนชายมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนน่าจะเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง คือ ร้อยละ 61.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 37.9 แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าครัวเรือนชายที่มีระดับรายได้สูงส่วนมากจะเป็นผู้มีความรู้สูงด้วย และบุคคลกลุ่มนี้น่าจะเป็นผู้ที่วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่ากลุ่มอื่น จึงเป็นไปได้ที่บุคคลในกลุ่มนี้จะเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนน่าจะเป็นประโยชน์ในด้านการเพิ่มแหล่งงาน จึงลงความเห็นว่า เป็นผลดีในสัดส่วนที่มากกว่าเพศหญิง

เมื่อนำการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินมาพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่ง พบว่า ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง หัวหน้าครัวเรือนหญิงมีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย โดยในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ร้อยละ 75.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 66.7 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ และในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือเฉพาะที่ดิน ร้อยละ 80.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 59.1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่มีการมีกรรมสิทธิ์ใด ๆ พบว่าความแตกต่างด้านเพศไม่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันแต่อย่างใด

โดยสรุปแล้ว เพศของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในด้านความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนและพบว่าผู้หญิงมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงาน

อุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชนน่าจะเป็นผลดีมากกว่า แต่ผลการศึกษานี้ตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หัวหน้าครัวเรือนชายมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง เมื่อนำปัจจัยด้านการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ครัวเรือนรายได้ และการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์เป็นเช่นเดิมยกเว้นในกลุ่มผู้ที่มีระดับรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 3 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยและเพศ

เพศ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ชาย	66.9 (236)	33.1 (117)	100.0 (353)
หญิง	72.8 (375)	27.2 (140)	100.0 (515)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
$\chi^2 = 3.569$ P-value = 0.050			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และ การศึกษา

เพศ/ การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา			
ชาย	76.2 (167)	27.4 (63)	100.0 (230)
หญิง	79.0 (308)	21.2 (82)	100.0 (390)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
$\chi^2 = 3.272$ P-value = 0.650			
มัธยมศึกษาและอาชีวะ			
ชาย	59.6 (65)	40.4 (44)	100.0 (109)
หญิง	60.0 (54)	40.0 (36)	100.0 (90)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
$\chi^2 = 0.003$ P-value = 0.849			
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
ชาย	*	78.6(11)	100.0 (14)
หญิง	40.0 (14)	60.0 (21)	100.0 (35)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
$\chi^2 = 1.522$ P-value = 0.141			

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 5 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และ เขตที่อยู่อาศัย

เพศ/ เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
ชาย	59.4 (63)	40.6 (43)	100.0 (106)
หญิง	65.6 (101)	34.4 (53)	100.0 (154)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
$\chi^2 = 1.020$ P-value = 0.360			
ชนบท			
ชาย	69.6 (172)	30.4 (75)	100.0 (247)
หญิง	76.2 (275)	23.8 (86)	100.0 (361)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
$\chi^2 = 3.224$ P-value = 0.076			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และรายได้

เพศ/รายได้	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
น้อยกว่า 5,000 บาท			
ชาย	65.2 (92)	34.8 (49)	100.0 (141)
หญิง	79.7 (200)	20.3 (51)	100.0 (251)
รวม	74.5 (292)	25.5 (100)	100.0 (392)
	$\chi^2 = 9.897$ P-value = 0.002		
5,000-10,000 บาท			
ชาย	72.8 (83)	27.2 (31)	100.0 (114)
หญิง	73.5 (111)	26.5 (40)	100.0 (151)
รวม	73.2 (194)	26.8 (71)	100.0 (265)
	$\chi^2 = 0.016$ P-value = 0.898		
10,001-20,000 บาท			
ชาย	61.1 (44)	38.9 (28)	100.0 (72)
หญิง	64.3 (54)	35.7 (30)	100.0 (84)
รวม	62.8 (98)	37.2 (58)	100.0 (156)
	$\chi^2 = 0.167$ P-value = 0.683		
20,001 บาทขึ้นไป			
ชาย	61.5 (16)	38.5 (10)	100.0 (26)
หญิง	37.9 (11)	62.1 (18)	100.0 (29)
รวม	49.1 (27)	50.9 (28)	100.0 (55)
	$\chi^2 = 3.057$ P-value = 0.080		

ตารางที่ 7 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย เพศ และ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

เพศ/ กรรมสิทธิ์ ในบ้านและที่ดิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน			
ชาย	66.7(136)	33.3 (68)	100.0 (204)
หญิง	75.3 (216)	24.7 (71)	100.0 (287)
รวม	71.7 (352)	28.3 (139)	100.0 (491)
$\chi^2 = 4.340$ P-value = 0.042			
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน			
ชาย	59.1 (13)	40.9 (9)	100.0 (22)
หญิง	80.5 (33)	19.5 (8)	100.0 (41)
รวม	73.0 (46)	27.0 (17)	100.0 (63)
$\chi^2 = 3.327$ P-value = 0.082			
ไม่มีกรรมสิทธิ์			
ชาย	67.7 (86)	32.3 (41)	100.0 (127)
หญิง	67.9 (127)	32.1 (60)	100.0 (187)
รวม	67.8 (213)	32.2 (101)	100.0 (314)
$\chi^2 = 0.001$ P-value = 1.000			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 อายุ

มีผลงานการวิจัยหลายเรื่องดังที่ได้เรียบเรียงไว้ในบทก่อนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับของอายุกับความแตกต่างในประสบการณ์ ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้วยวัยวุฒิที่มากขึ้น อาจทำให้บุคคลทราบ เข้าใจ และวิเคราะห์เหตุการณ์ได้มากกว่าคนที่มียุฒิน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาตัวเลขแสดงสัดส่วนในตารางที่ 8 ก็พบความแตกต่างในแนวคิดเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ในกลุ่มอายุต่าง ๆ ประชากรในกลุ่มอายุน้อยที่มีแนวโน้มไปในทางที่เห็นด้วยว่าเป็นผลดี มีสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือร้อยละ 57.5 ซึ่งต่างจากกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คือร้อยละ 74.1 เห็นว่าน่าจะเป็นผลดี และเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนเห็นว่าเป็นผลดีมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทุกกลุ่ม สถิติในส่วนนี้แม้จะแสดงให้เห็นพอสังเขปว่า มีความแตกต่างกันในแนวความคิดของแต่ละกลุ่มอายุ แต่เมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ ก็ยังไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ค่า P-value ยังคงมากกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่า ในกรณีตัวอย่างนี้อายุไม่มีผลต่อความแตกต่างกันในการคิดเห็นของการมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในชุมชน

อย่างไรก็ตามเมื่อนำเอาระดับการศึกษาเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย จากตารางที่ 9 พบข้อมูลที่น่าสนใจในกลุ่มอายุต่าง ๆ ที่มีการศึกษาถึงขั้นปริญญาตรีขึ้นไป กล่าวคือ กลุ่มอายุน้อยที่สุดคือ 20-29 ปี เป็นกลุ่มที่คิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี ในสัดส่วนที่มากที่สุดคือ ร้อยละ 66.7 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 14.3 ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี และเมื่อพิจารณาในภาพรวมคือ ทุกกลุ่มอายุที่มีการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่า นอกจากกลุ่มอายุ 20-29 ปีแล้ว ทุกกลุ่มอายุมีความเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนน่าจะเป็น ผลเสียมากกว่าคือ ร้อยละ 85.7 ร้อยละ 75.0 และร้อยละ 75.0 ในกลุ่มอายุ 30-39, 40-49 และ 50 ปีขึ้นไป และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ ก็พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ P-value น้อยกว่า 0.05 เหตุผลที่ประกอบกรวิเคราะห์ในส่วนนี้น่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงถึงขั้นมหาวิทยาลัย สามารถประเมินผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนได้อย่างค่อนข้างชัดเจน

เมื่อนำเอาเขตที่อยู่อาศัยมาประกอบการพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่งกลับพบว่า มีรูปแบบสถิติที่เป็นไปในลักษณะที่น่าสนใจ กล่าวคือ คนในวัยหนุ่มสาว ในกลุ่มอายุ 20-29 ปี และ กลุ่มอายุ 30-39 ปี ที่อยู่ในเขตเมืองมีแนวโน้มว่าจะพอใจกับการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในเขตที่อยู่อาศัยของตน ในสัดส่วนที่มากที่สุดอย่างชัดเจนคือ ร้อยละ 71.6 และร้อยละ 71.2 เห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี ที่น่าแปลกใจก็คือผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นในเรื่องผลดีผลเสียเกี่ยวกับเรื่องนี้ในลักษณะที่กำกวมกัน แต่ในภาพรวมแล้ว ประชากรทุกกลุ่มอายุที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเมือง มีแนวโน้มที่จะพอใจ และเห็นว่า

การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตที่อยู่อาศัยของตนน่าจะเป็นผลดีมากกว่า และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ P-value น้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในเขตเมืองซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าชนบท ย่อมต้องการแรงงานในวัยหนุ่มสาว ดังนั้นคนในวัยทำงาน น่าจะพอใจต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชน เพราะเป็นการสร้างแหล่งงานมากขึ้น สำหรับในเขตชนบท พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มของความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อชุมชนมากขึ้น กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 80.1 รองลงมาคือ กลุ่มผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 74.1 กลุ่มผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 71.9 กลุ่มผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี ร้อยละ 71.3 และกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 59.4 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มผู้ที่มีอายุมากและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชนบท มักจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ และเป็นอาชีพที่ให้รายได้ค่อนข้างไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ดังนั้นการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอาจทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการ เพราะเป็นการเพิ่มแหล่งงาน และเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปคือ ปัจจัยด้านอายุนับว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา และ เขตที่อยู่อาศัย พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในลักษณะเช่นเดิม ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงที่ลักษณะความสัมพันธ์มีความแปรผันไป

ตารางที่ 8 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และอายุ

อายุ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
น้อยกว่า 20 ปี	57.5 (23)	42.5 (17)	100.0 (40)
20 - 29 ปี	71.4 (140)	28.6 (56)	100.0 (196)
30 - 39 ปี	71.7 (175)	28.3 (69)	100.0 (244)
40 - 49 ปี	66.5 (127)	33.5 (64)	100.0 (191)
50 ปีขึ้นไป	74.1 (146)	25.9 (51)	100.0 (197)
รวม	70.1 (595)	29.6 (257)	100.0 (868)

$\chi^2 = 6.199$ P-value = 0.117

ตารางที่ 9 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย อายุ และ การศึกษา

อายุ / การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษา			
น้อยกว่า 20 ปี	57.1 (8)	42.9 (6)	100.0 (14)
20 – 29 ปี	78.3 (83)	21.7 (23)	100.0 (106)
30 - 39 ปี	78.8 (141)	21.2 (38)	100.0 (179)
40 - 49 ปี	72.2 (109)	27.8 (42)	100.0 (151)
50 ปีขึ้นไป	78.8 (134)	21.2 (36)	100.0 (170)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 5.712$ P-value = 0.307		
มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา			
น้อยกว่า 20 ปี	57.7 (15)	42.3 (11)	100.0 (26)
20 – 29 ปี	62.7 (47)	37.3 (28)	100.0 (75)
30 - 39 ปี	62.7 (32)	37.3 (19)	100.0 (51)
40 - 49 ปี	58.3 (14)	41.7 (10)	100.0 (24)
50 ปีขึ้นไป	47.8 (11)	52.2 (12)	100.0 (23)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 1.882$ P-value = 0.449		
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
น้อยกว่า 20 ปี	-	-	-
20 – 29 ปี	66.7 (10)	33.3 (5)	100.0 (15)
30 - 39 ปี	*	85.7 (12)	100.0 (14)
40 - 49 ปี	*	75.0 (12)	100.0 (16)
50 ปีขึ้นไป	*	*	*
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 10.171$ P-value = 0.022		

ตารางที่ 10 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย อายุ และ เขตที่อยู่อาศัย

อายุ/ เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
น้อยกว่า 20 ปี	*	*	100.0 (8)
20 – 29 ปี	71.6 (48)	28.4 (19)	100.0 (67)
30 - 39 ปี	71.2 (52)	28.8 (21)	100.0 (73)
40 - 49 ปี	48.2 (27)	51.8 (29)	100.0 (56)
50 ปีขึ้นไป	58.9 (33)	41.1 (23)	100.0 (56)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 10.508$ P-value = 0.047		
ชนบท			
น้อยกว่า 20 ปี	59.4 (19)	40.6 (13)	100.0 (32)
20 – 29 ปี	71.3 (92)	28.7 (37)	100.0 (129)
30 - 39 ปี	71.9 (123)	28.1 (48)	100.0 (171)
40 - 49 ปี	74.1 (100)	25.9 (35)	100.0 (135)
50 ปีขึ้นไป	80.1 (113)	19.9 (28)	100.0 (141)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 7.029$ P-value = 0.068		

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

1.3 การย้ายถิ่น

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่น มักจะทราบข้อดี และข้อด้อยของท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งอาจพบลักษณะชุมชนหลายรูปแบบ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นบางกลุ่มอาจจะแลเห็นประโยชน์ของการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนอื่นที่กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นเข้ามานั้นส่วนมากจะย้ายด้วยเหตุผลทางด้านการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุนี้จึงคาดว่าผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นน่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนที่อยู่อาศัยว่าเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์การย้ายถิ่น

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การย้ายถิ่นกับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน (ตารางที่ 11) มีข้อมูลแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นมีสัดส่วนความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีไม่แตกต่างกับผู้ที่เคยย้ายถิ่น (ร้อยละ 71.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 69.2) และเมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยไคสแควร์ พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า การย้ายถิ่นหรือไม่ย้ายถิ่น ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนมีความแตกต่างกัน

เมื่อนำตัวแปรการศึกษาเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วยจากตารางที่ 12 พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ประชากรในกลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่นมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น คือ ร้อยละ 36.4 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 31.3 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงทำให้มีความรู้และวิสัยทัศน์กว้างไกล เมื่อมีประสบการณ์การย้ายถิ่นก็จะมีมุมมองเปรียบเทียบแต่ละชุมชน และอาจมีประสบการณ์ในชุมชนที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการมีโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นเมื่อจะมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชน ก็จะพิจารณาในด้านผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยและไม่สนใจเพียงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น

เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาร่วมด้วย พบว่ากลุ่มผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมือง หัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น มีสัดส่วนความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น คือ ร้อยละ 64.2 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 62.6 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่นมีสัดส่วนความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่เคยมีประสบการณ์การย้ายถิ่น คือ ร้อยละ 74.6 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 71.2 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ตอบที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่เหตุผลเพื่อหางานทำ ดังนั้นจึงน่าจะมีความต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชน ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทและไม่เคยย้าย

ถิ่นจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นระยะเวลาสั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพที่ให้รายได้ต่ำ และผลผลิตไม่แน่นอน จึงน่าจะต้องการ ให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งงานให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง

เมื่อนำตัวแปรอาชีพมาประกอบการวิเคราะห์ (ตารางที่ 14) หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการย้ายถิ่น มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่า กลุ่มผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่น โดยในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม มีร้อยละ 81.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 71.6 และกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 71.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 63.4 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ทำงาน พบว่าลักษณะความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่นมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่า กลุ่มผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการย้ายถิ่น ร้อยละ 80.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 62.9 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ทำงานและเคยย้ายถิ่นน่าจะจะเป็นกลุ่มผู้ที่ย้ายถิ่นเพื่อหางานทำ และมีความต้องการงานทำมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น จึงน่าจะมีความต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน

เมื่อนำการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินมาพิจารณาร่วมด้วย ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน พบว่า ผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่นมีสัดส่วนความคิดเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการย้ายถิ่นคือ ร้อยละ 74.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 70.5 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน กลับพบว่า ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการย้ายถิ่นมีสัดส่วนความคิดเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่น ร้อยละ 81.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 57.1 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มผู้ที่ไม่ได้มีกรรมสิทธิ์พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพการย้ายถิ่นมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่น ร้อยละ 69.8 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 64.2 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อนำการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนมาพิจารณาร่วมอีกตัวแปรหนึ่งพบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ในกลุ่มผู้ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยมีประกอบอาชีพการย้ายถิ่น มีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า ผู้ที่มีประกอบอาชีพการย้ายถิ่น ร้อยละ 78.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 72.0 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนพบว่าไม่มีความแตกต่างในความสัมพันธ์ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ผู้ที่ไม่เคยย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยน่าจะเห็นประโยชน์ และข้อดีของการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเนื่องจากเป็นการเพิ่มแหล่งงาน อีกทั้งได้ทำงานใกล้บ้าน และอยู่กับครอบครัวอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นและผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์การย้ายถิ่นมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนไม่แตกต่างกัน และผลการศึกษานี้ก็ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำตัวแปรการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย อาชีพ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน มาพิจารณาร่วมด้วยก็พบความแตกต่างในสัดส่วนของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวแปรทั้งสองบ้าง แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เคยย้ายถิ่น	69.2 (193)	30.8 (86)	100.0 (279)
ไม่เคยย้ายถิ่น	71.0 (418)	29.0 (171)	100.0 (589)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 0.292$ P-value = 0.574		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการศึกษา

การย้ายถิ่น / การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมและประถมศึกษา			
เคยย้ายถิ่น	77.4 (147)	22.6 (43)	100.0 (190)
ไม่เคยย้ายถิ่น	76.3 (328)	23.7 (102)	100.0 (430)
รวม	76.6 (475)	23.2 (141)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 0.087$	P-value = 0.889	
มัธยมศึกษาและอาชีวะ			
เคยย้ายถิ่น	56.2 (41)	43.8 (32)	100.0 (73)
ไม่เคยย้ายถิ่น	61.9 (78)	38.1 (48)	100.0 (126)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 0.634$	P-value = 0.392	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
เคยย้ายถิ่น	31.3 (5)	68.8 (11)	100.0 (33)
ไม่เคยย้ายถิ่น	36.4 (12)	63.6 (21)	100.0 (16)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 0.124$	P-value = 0.465	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และเขตที่อยู่อาศัย

การย้ายถิ่น / เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
เคยย้ายถิ่น	64.2 (52)	35.8 (29)	100.0 (81)
ไม่เคยย้ายถิ่น	62.6 (112)	37.4 (67)	100.0 (179)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 0.063$	P-value = 0.889	
ชนบท			
เคยย้ายถิ่น	71.2 (141)	28.8 (57)	100.0 (198)
ไม่เคยย้ายถิ่น	74.6 (306)	25.4 (104)	100.0 (410)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 0.803$	P-value = 0.379	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และอาชีพ

การย้ายถิ่น/อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
เคยย้ายถิ่น	71.6 (83)	28.4 (33)	100.0 (116)
ไม่เคยย้ายถิ่น	81.0 (111)	19.0 (26)	100.0 (137)
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
	$\chi^2 = 0.003$	P-value = 0.957	
นอกภาคเกษตรกรรม			
เคยย้ายถิ่น	63.4 (144)	36.6 (83)	100.0 (227)
ไม่เคยย้ายถิ่น	71.5 (226)	28.5 (90)	100.0 (316)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
	$\chi^2 = 0.018$	P-value = 0.892	
ไม่ได้ทำงาน			
เคยย้ายถิ่น	80.0 (8)	*	100.0 (10)
ไม่เคยย้ายถิ่น	62.9 (39)	37.1 (23)	100.0 (62)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
	$\chi^2 = 0.382$	P-value = 0.537	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 15 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

การย้ายถิ่น/ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน			
เคยย้ายถิ่น	74.5 (111)	25.5 (38)	100.0 (149)
ไม่เคยย้ายถิ่น	70.5 (241)	29.5 (101)	100.0 (342)
รวม	71.7 (352)	28.3 (139)	100.0 (491)
$\chi^2 = 0.830$ P-value = 0.362			
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน			
เคยย้ายถิ่น	57.1 (12)	42.9 (9)	100.0 (21)
ไม่เคยย้ายถิ่น	81.0 (34)	19.0 (8)	100.0 (42)
รวม	73.0 (46)	27.0 (17)	100.0 (63)
$\chi^2 = 4.028$ P-value = 0.045			
ไม่มีกรรมสิทธิ์			
เคยย้ายถิ่น	64.2 (70)	35.8 (39)	100.0 (109)
ไม่เคยย้ายถิ่น	69.8 (143)	30.2 (62)	100.0 (205)
รวม	67.8 (213)	32.2 (101)	100.0 (314)
$\chi^2 = 1.000$ P-value = 0.317			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การย้ายถิ่น และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

การย้ายถิ่น/การมี โรงงานอุตสาหกรรม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
เคยย้ายถิ่น	72.0 (36)	28.0 (14)	100.0 (50)
ไม่เคยย้ายถิ่น	78.9 (101)	21.1 (27)	100.0 (128)
รวม	77.0 (137)	23.0 (41)	100.0 (178)
	$\chi^2 = 0.967$	P-value = 0.329	
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
เคยย้ายถิ่น	68.6 (157)	31.4 (72)	100.0 (229)
ไม่เคยย้ายถิ่น	68.8 (317)	31.2 (144)	100.0 (461)
รวม	68.7 (474)	31.3 (216)	100.0 (690)
	$\chi^2 = 0.003$	P-value = 1.000	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ตัวแปรทางเศรษฐกิจ และสังคม

2.1 เขตที่พักอาศัย

ลักษณะทางกายภาพและสังคมระหว่าง เขตชนบท และเขตเมืองนั้น มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร มีประเภทของการเกษตรคล้ายคลึงกัน มีรายได้ไม่แน่นอน นอกจากนี้คนในเขตชนบทยังมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ มีความยึดมั่นในประเพณีและความเชื่อมากกว่า ส่วนสังคมในเขตเมือง ผู้คนส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมหรือบริการ การรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองมีมากกว่า และมีวิสัยทัศน์กว้างไกลกว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองจึงมักจะตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าคนในเขตชนบท ดังนั้นจึงคาดว่าผู้ที่อยู่อาศัยในเขตชนบทน่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเมือง

ผลการศึกษาจากตารางที่ 17 พบว่า เขตที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยในเขตชนบท จะมีสัดส่วนของความคิดเห็นว่า การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่า กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเมืองร้อยละ 73.5 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 63.1 เมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่า เขตที่อยู่อาศัยกับลักษณะของความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง Industrialization and Demographic Change in a Yorkshire Parish โดย Yasumoto เมื่อปี ค.ศ. 1981 (Yasumoto M, 1981) พบว่า กระบวนการทางอุตสาหกรรมน่าจะได้รับ การตอบรับจากชุมชนชนบทหรือท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะจะช่วยให้ชุมชนได้มีแหล่งงานเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า เขตที่อยู่อาศัยมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตชนบทมีความเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย และเขตที่พักอาศัย

เขตที่พักอาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
ชนบท	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 9.529$	P-value = 0.002	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นแตกต่างกัน ย่อมทำให้มีโอกาสได้พบเห็นความแตกต่างในสภาพแวดล้อมชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับในอดีต ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดความตระหนักต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนต่างกัน ดังนั้นจึงคาดว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่า น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่า

ผลการศึกษาใน ตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 21-30 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 41 ปีขึ้นไป จะมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี ในสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 73.4 และร้อยละ 73.2) รองลงมาคือกลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 31-40 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาอาศัยในท้องถิ่น 0-10 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 11-20 ปี (ร้อยละ 71.9 , ร้อยละ 69.8 และ ร้อยละ 60.2 ตามลำดับ) สถิติในส่วนนี้แม้จะแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันในความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่ามีแนวโน้มว่าจะมีสัดส่วนของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนว่าเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่า และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างในระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นกับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนด้วยไคสแควร์ว่าจะมีความแตกต่างกันด้วยหรือไม่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสก็๊ซี พุกษะศรี (2525: 70-71) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาดำเนินงานในท้องถิ่นเกินกว่า 5 ปี จะมีทัศนคติในเชิงการอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและไม่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในชุมชน มากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี

เมื่อนำระดับการศึกษามาพิจารณาพร้อมด้วย จากตารางที่ 19 พบว่า ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ เช่นในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมและประถมศึกษาและมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยนาน 31-40 ปี มีสัดส่วนความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดี ร้อยละ 81.3 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยนาน 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 78.8 เปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 0-10 ปี , 11-20 ปี และ 21-30 ปี ร้อยละ 73.7 ร้อยละ 67.1 ร้อยละ 77.6 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า และอยู่ในกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนาน 31-40 ปี มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีเพียง ร้อยละ 15.4

เหตุผลที่เป็นดังนี้น่าจะเป็นเพราะ ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงและมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยเป็นระยะเวลานานจะเป็นผู้ที่มีความรู้ และประเมินผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมชุมชนได้

ค่อนข้างชัดเจน โดยเห็นสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกิดจากปัญหาการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน

เมื่อนำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ได้ผลการศึกษาที่น่าสนใจกล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ไม่แน่นอนและมีทิศทางตรงข้ามสมมติฐานบางส่วน สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตชนบท และเป็นกลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีมากที่สุด (ร้อยละ 81.3) รองลงมาคือกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 21-30 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 31-40 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 0-10 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 11-20 ปี (ร้อยละ 76.0 ร้อยละ 75.5 ร้อยละ 69.9 และร้อยละ 61.4 ตามลำดับ) และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างกันในระยะเวลที่อยู่อาศัยกับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนของหัวหน้าครัวเรือนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตชนบทด้วยไคสแควร์ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05

เหตุผลที่ประกอบกรวิเคราะห์ในส่วนนี้ น่าจะเป็นเพราะหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และเป็นผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานนั้น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าผลผลิตทางการเกษตรนั้นมักจะไม่มีความแน่นอน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ว่า ประชากรกลุ่มนี้น่าจะมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนจะให้ประโยชน์ในการสร้างงานแก่คนในชุมชน ทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นรายได้ประจำที่แน่นอนอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน โดยหัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่าจะมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่า ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความแตกต่างของระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นไม่ทำให้มีความแตกต่างกันในความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตชนบทเท่านั้น ที่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 18 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในท้องถิ่น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
0-10 ปี	69.8 (111)	30.2 (48)	100.0 (159)
11-20 ปี	60.2 (80)	39.8 (53)	100.0 (133)
21-30 ปี	73.4 (160)	26.6 (58)	100.0 (218)
31-40 ปี	71.9 (115)	28.1 (45)	100.0 (160)
41 ปี ขึ้นไป	73.2 (145)	26.8 (53)	100.0 (198)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 8.597$	P-value = 0.140	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

ในชุมชนที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น และการศึกษา

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในท้องถิ่น/การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา			
0-10 ปี	73.7 (70)	26.3 (25)	100.0 (95)
11-20 ปี	67.1 (57)	32.9 (28)	100.0 (85)
21-30 ปี	77.6 (114)	22.4 (33)	100.0 (147)
31-40 ปี	81.3 (100)	18.7 (23)	100.0 (123)
41 ปี ขึ้นไป	78.8 (134)	21.2 (36)	100.0 (170)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 6.830$	P-value = 0.164	
มัธยมศึกษาและอาชีวะ			
0-10 ปี	64.9 (37)	35.1 (20)	100.0 (57)
11-20 ปี	51.2 (21)	48.8 (20)	100.0 (41)
21-30 ปี	67.2 (39)	32.8 (19)	100.0 (58)
31-40 ปี	54.2 (13)	45.8 (11)	100.0 (24)
41 ปี ขึ้นไป	47.4 (9)	52.6 (10)	100.0 (19)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 4.750$	P-value = 0.363	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
0-10 ปี	*	*	100.0 (7)
11-20 ปี	*	71.4 (5)	100.0 (7)
21-30 ปี	53.8 (7)	46.2 (6)	100.0 (13)
31-40 ปี	*	84.6 (11)	100.0 (13)
41 ปี ขึ้นไป	*	77.8 (7)	100.0 (9)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 6.535$	P-value = 0.248	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 20 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น และเขตที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในท้องถิ่น/เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
0-10 ปี	69.2 (32)	30.4 (14)	100.0 (46)
11-20 ปี	56.3 (18)	43.8 (14)	100.0 (32)
21-30 ปี	67.6 (46)	32.4 (22)	100.0 (68)
31-40 ปี	64.0 (32)	36.0 (18)	100.0 (50)
41 ปี ขึ้นไป	56.3 (36)	43.7 (28)	100.0 (64)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 3.381$	P-value = 0.496	
ชนบท			
0-10 ปี	69.9 (79)	30.1 (34)	100.0 (113)
11-20 ปี	61.4 (62)	38.6 (39)	100.0 (101)
21-30 ปี	76.0 (114)	24.0 (36)	100.0 (150)
31-40 ปี	75.5 (83)	24.5 (27)	100.0 (110)
41 ปี ขึ้นไป	81.3 (109)	18.7 (25)	100.0 (134)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 13.292$	P-value = 0.010	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 อาชีพ

ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพในทางการเกษตรจะมีอาชีพอื่นอยู่บ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อย เป็นที่ทราบกันดีว่าอาชีพการเกษตรมีความเกี่ยวข้อง และมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้รายได้จากผลผลิตการเกษตรไม่แน่นอน จึงน่าจะต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งอยู่ในถิ่นฐานของตน เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน แต่ในทางตรงข้ามผู้ที่มีอาชีพอื่น อาจไม่มีความตระหนักในเรื่องนี้เหมือนเช่นเกษตรกร ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าลักษณะอาชีพเป็นตัวกำหนดให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน

จากสถิติในตารางที่ 21 พบว่ามีความแตกต่างในแนวคิดเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน เป็นผลดีมากกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม และกลุ่มผู้ที่ไม่ทำงานหรือว่างงาน คือ ร้อยละ 76.7 ร้อยละ 68.1 และร้อยละ 65.3 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการศึกษาของเบญญา จิรภัทรพิมล และคณะ (2532) พบว่า ครัวเรือนการเกษตรส่วนใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ แม้ยังคงทำอาชีพการเกษตร แต่แทบทุกครัวเรือน จะมีสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งคนออกไปทำงานนอกภาคเกษตร และเห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นโอกาสของการมีงานทำ และเป็นแหล่งรายได้

เมื่อนำตัวแปรด้านเพศมาพิจารณาพร้อมด้วยในฐานะเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ไม่แตกต่างไปจากเดิมทั้งในหัวหน้าครัวเรือนชายและหญิง ในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า กลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม และในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนชาย พบว่า กลุ่มผู้ไม่ได้ทำงานจะมีสัดส่วนความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากที่สุด คือ ร้อยละ 80.0 รองลงมาคือกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 71.6 และนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 63.4 แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนชายที่ไม่ได้ทำงาน จะมีความต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเพื่อเพิ่มแหล่งงาน ส่วนในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนหญิง พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีมากที่สุด ร้อยละ 81.0 รองลงมาคือกลุ่มนอกภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 71.5 และกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 62.9 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้หญิงที่ไม่ได้ทำงาน น่าจะเป็นผู้หญิงสูงอายุ หรือเป็นแม่บ้านทำงานบ้านแค่เพียงอย่างเดียว จึงมีความต้องการความสงบสุขในชุมชนที่อยู่อาศัยมากกว่าที่จะเห็นโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้ง อันอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

เพศและอาชีพ มีอิทธิพลร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย

เมื่อพิจารณากลุ่มอาชีพพร้อมกับเขตที่อยู่อาศัย ในตารางที่ 23 ในภาพรวมพบว่า กลุ่มผู้ที่มีอาชีพภาคเกษตรกรรมทั้งในเมือง และชนบท มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่า การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น โดยในเขตเมือง มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าเป็นผลดีร้อยละ 68.0 ร้อยละ 66.7 และ ร้อยละ 61.4 (ในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม กลุ่มผู้ไม่ได้ทำงาน และกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม) และเมื่อทดสอบด้วย ไคสแควร์ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับในเขตชนบท มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าเป็นผลดี ร้อยละ 78.8 ร้อยละ 71.8 และร้อยละ 64.7 (ในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม นอกภาคเกษตรกรรม และไม่ได้ทำงานตามลำดับ) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดี ต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อนำ เพศ และเขตที่อยู่อาศัย มาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ยังคงเหมือนเดิมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในบางกลุ่ม ยกเว้นในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนชายที่ทิศทางการสัมพันธ์ไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 21 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และอาชีพ

อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
นอกภาคเกษตรกรรม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
ไม่ได้ทำงาน	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 7.024$ P-value = 0.008		

ตารางที่ 22 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชน อาชีพ และ เพศ

อาชีพ/เพศ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ชาย			
ภาคเกษตรกรรม	71.6 (83)	28.4 (33)	100.0 (116)
นอกภาคเกษตรกรรม	63.4 (144)	36.6 (83)	100.0 (227)
ไม่ได้ทำงาน	80.0 (8)	*	100.0 (10)
รวม	66.6 (235)	33.4 (118)	100.0 (353)
	$\chi^2 = 3.106$	P-value = 0.212	
หญิง			
ภาคเกษตรกรรม	81.0 (111)	19.0 (26)	100.0 (137)
นอกภาคเกษตรกรรม	71.5 (226)	28.5 (90)	100.0 (316)
ไม่ได้ทำงาน	62.9 (39)	37.1 (23)	100.0 (62)
รวม	73.0 (376)	27.0 (139)	100.0 (515)
	$\chi^2 = 8.033$	P-value = 0.018	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชน อาชีพ และเขตที่อยู่อาศัย

อาชีพ/เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
ภาคเกษตรกรรม	68.0 (34)	32.0 (16)	100.0 (50)
นอกภาคเกษตรกรรม	61.4 (116)	38.6 (73)	100.0 (189)
เรียน/ไม่ได้ทำงาน	66.7 (14)	33.3 (7)	100.0 (21)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 0.871$	P-value = 0.324	
ชนบท			
ภาคเกษตรกรรม	78.8 (160)	21.2 (43)	100.0 (203)
นอกภาคเกษตรกรรม	71.8 (254)	28.2 (100)	100.0 (354)
ไม่ได้ทำงาน	64.7 (33)	35.3 (18)	100.0 (51)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 5.530$	P-value = 0.055	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 การศึกษา

การศึกษามีส่วนทำให้เกิดความคิด รู้จักชีวิต และมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีทั้งประสบการณ์และองค์ความรู้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า และการมีความรู้ วิทยาลัยที่กว้างไกลขึ้นน่าจะทำให้เกิดความสนใจเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตของตนรวมทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าอาจมองเห็นประโยชน์และความจำเป็นในชีวิตประจำวันที่เป็นภาระเฉพาะหน้ามากกว่า ดังนั้นจึงคาดว่าระดับการศึกษาน่าจะมีผลต่อความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีหรือผลเสียแตกต่างกัน

ผลการศึกษา จากตารางที่ 24 พบว่า มีแนวโน้มตามที่คาดไว้คือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนต้นจะมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดี ต่อชุมชนมากที่สุดคือ ร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวะ ร้อยละ 59.5 และสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่ามีเพียงร้อยละ 34.0 เท่านั้นที่เห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนน่าจะเป็นผลดี เมื่อทดสอบด้วย ไคสแควร์ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแตกต่างกันด้วย โดยหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า จะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

เพื่อวิเคราะห์ให้ละเอียดขึ้น จึงได้นำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาร่วมด้วย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมและประถมศึกษาและอยู่อาศัยในเขตเมือง มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีในสัดส่วนที่มากที่สุด คือกลุ่มระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนต้นมีสัดส่วนของความคิดเห็น ร้อยละ 69.3 กลุ่มผู้ที่มีการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 60.6 และระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ร้อยละ 23.5 และเมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มที่อยู่อาศัยในเขตชนบทก็ได้ผลการศึกษา ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมและประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีมากที่สุดคือ ร้อยละ 79.5 รองลงมาคือ กลุ่มผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 58.9 และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 40.0 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ก็พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จากสถิติในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า เขตที่อยู่อาศัย และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนต่างอิทธิพลร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

เมื่อนำอาชีพมาพิจารณาอีกตัวแปรหนึ่งจากตารางที่ 26 พบว่าในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากที่สุด ร้อยละ 76.0 รองลงมาคือในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษามัธยมและอาชีวศึกษา ร้อยละ 59.9 และกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 34.8 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมและมีการศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างหรือทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากนัก น่าจะเห็นชอบต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชน เพื่อเพิ่มแหล่งงานให้กับท้องถิ่นอันเป็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว แต่สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม และกลุ่มผู้ไม่ได้ทำงาน ไม่สามารถสรุปได้แน่ชัด เนื่องจากมีข้อจำกัดในจำนวนตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้วสรุปผลได้ว่าเขตที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลร่วมกับการศึกษาส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

สรุปได้ว่า การศึกษานับว่ามีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย นั่นคือหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ และแม้ว่าจะควบคุมตัวแปรด้วย เขตที่อยู่อาศัย และอาชีพ ก็พบว่ายังมีความแตกต่างในความคิดเห็นในระหว่างผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 24 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการศึกษา

การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมและ ประถมศึกษา	76.7 (467)	23.3 (142)	100.0 (609)
มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา	59.5 (116)	40.5 (79)	100.0 (195)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	34.0 (16)	66.0 (31)	100.0 (47)
รวม	70.4 (599)	29.6 (252)	100.0 (851)
	$\chi^2 = 52.482$	P-value = 0.000	

ตารางที่ 25 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัย การศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย

การศึกษา/ เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
ต่ำกว่าประถมและ			
ประถมศึกษา	69.3 (115)	30.7 (51)	100.0 (166)
มัธยมศึกษาและอาชีว	60.6 (43)	39.4 (28)	100.0 (71)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	*	76.5 (13)	100.0 (17)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
$\chi^2 = 16.628$ P-Value = 0.001			
ชนบท			
ต่ำกว่าประถมและ			
ประถมศึกษา	79.5 (352)	20.5 (91)	100.0 (443)
มัธยมศึกษาและอาชีว	58.9 (73)	41.1 (51)	100.0 (124)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	40.0 (12)	60.0 (18)	100.0 (30)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
$\chi^2 = 40.715$ P-value = 0.000			

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 26 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การศึกษา และอาชีพ

การศึกษา/อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
ต่ำกว่าประถมศึกษา			
และประถมศึกษา	77.9 (176)	22.1 (50)	100.0 (226)
มัธยมศึกษาและอาชีว	66.7 (18)	33.3 (9)	100.0 (27)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	-	-	-
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
	$\chi^2 = 1.695$ P-value = 0.193		
นอกภาคเกษตรกรรม			
ต่ำกว่าประถมศึกษา			
และประถมศึกษา	76.0 (266)	24.0 (84)	100.0 (350)
มัธยมศึกษาและอาชีว	59.9 (88)	40.1 (59)	100.0 (147)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	34.8 (16)	65.2 (30)	100.0 (46)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
	$\chi^2 = 38.175$ P-value = 0.000		
ไม่ได้ทำงาน			
ต่ำกว่าประถมศึกษา			
และประถมศึกษา	75.0 (33)	25.0 (11)	100.0 (44)
มัธยมศึกษาและอาชีว	52.0 (13)	48.0 (12)	100.0 (25)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	*	*	100.0 (*)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
	$\chi^2 = 5.130$ P-value = 0.077		

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

- ไม่มีตัวอย่าง

2.4 ระดับรายได้

ระดับรายได้ถือว่าเป็นตัวกำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลได้ประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับรายได้สูงหรือผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมมีโอกาสทางด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์ การเรียนรู้ และโอกาสในสังคมแตกต่างกัน (สุพิศตรา สุภาพ, 2522: 163) ดังนั้นระดับรายได้ของบุคคลอาจมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนได้

จากตารางที่ 27 พบว่า เมื่อระดับรายได้สูงขึ้นสัดส่วนของความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีกลับมีน้อยลงตามลำดับ กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าเป็นผลดี ร้อยละ 74.5 กลุ่มผู้ที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 73.2 กลุ่มผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 62.8 และกลุ่มผู้ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 49.1 เมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่า ระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับรายงานขององค์การสหประชาชาติซึ่งศึกษาลักษณะความเป็นเมืองของเมือง Harare ในประเทศ Zimbabwe ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาทางอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง พบว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีความพอใจ ถ้าโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งในชุมชน เนื่องจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมจะเอื้อประโยชน์ของการมีงานทำให้กับคนในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม (United Nation, 1995: 93-94)

เพื่อให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น จึงได้นำตัวแปรการศึกษามาพิจารณาร่วมด้วย พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมและประถมศึกษาตอนต้น และมีรายได้ 5,000-10,000 มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากที่สุด ร้อยละ 78.2 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 76.7 ในกลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 74.7 และ ร้อยละ 69.6 ในกลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป แต่เมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า โดยทั่วไปแล้วระดับรายได้ที่สูงนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจว่าคนกลุ่มนี้อาจให้ความสำคัญต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและฐานะยากจน อีกทั้งผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสที่จะติดตามข่าวสารมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนได้มากกว่าอีกด้วย จึงอาจมองเห็นปัญหามลพิษจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

เมื่อนำตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาประกอบการพิจารณา จากตารางที่ 28 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท มีสัดส่วนของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงาน

อุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และ กลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 73.1 ร้อยละ 61.4 ร้อยละ 61.2 และ ร้อยละ 29.2 ตามลำดับ) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่รายได้นี้น้อยน่าจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้เล็กน้อยและได้ผลผลิตที่ไม่แน่นอน น่าจะต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเพื่อเพิ่มแหล่งงานมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มรายได้ และฐานะความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นด้วย

เมื่อนำความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 76.1 ร้อยละ 75.8 ร้อยละ 65.8 และร้อยละ 52.8 (ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท น้อยกว่า 5,000 บาท 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับกลุ่มผู้ที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมพบลักษณะความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำมีสัดส่วนความคิดเห็นว่า การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 70.5 ร้อยละ 64.1 ร้อยละ 54.8 และร้อยละ 42.1 (ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป) แต่ความสัมพันธ์นี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวมากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน ดังนั้นผู้ที่มีรายได้ต่ำทั้งที่เคยและไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างมีความต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งงานและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

เมื่อนำการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนมาพิจารณาตัวแปรหนึ่ง พบว่าในกลุ่มผู้ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 87.3 ร้อยละ 81.6 ร้อยละ 58.3 และร้อยละ 54.5 (ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท น้อยกว่า 5,000 บาท 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่โรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน พบลักษณะความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำมีสัดส่วนความคิดเห็นว่า การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน เป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูง ร้อยละ 72.8 ร้อยละ 69.5 ร้อยละ 64.2 และร้อยละ 47.7 (ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาท

ขึ้นไป) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่รายได้ต่ำและมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนน่าจะเห็นว่าการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในชุมชนเป็นงานที่มีรายได้ที่แน่นอน สามารถได้เงินช่วยเหลือครอบครัว ดังนั้นจึงมีความต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเพราะจะเป็นการเพิ่มแหล่งงานมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป ระดับรายได้ของหัวหน้าครัวเรือน ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า มีความเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน ก็ได้ผลการศึกษาเช่นเดิม

ตารางที่ 27 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และรายได้

รายได้	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
น้อยกว่า 5,000 บาท	74.5 (292)	25.5 (100)	100.0 (392)
5,000-10,000 บาท	73.2 (194)	26.8 (71)	100.0 (265)
10,001-20,000 บาท	62.8 (98)	37.2 (58)	100.0 (156)
20,001 บาทขึ้นไป	49.1 (27)	50.9 (28)	100.0 (55)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)

$\chi^2 = 20.431$ P-value = 0.000

ตารางที่ 28 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และการศึกษา

รายได้/การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา			
น้อยกว่า 5,000 บาท	76.7 (243)	23.3 (74)	100.0 (217)
5,000-10,000 บาท	78.2 (154)	21.8 (43)	100.0 (197)
10,001-20,000 บาท	74.7 (62)	25.3 (21)	100.0 (83)
20,001 บาทขึ้นไป	69.6 (16)	30.4 (7)	100.0 (23)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 1.075$	P-value = 0.846	
มัธยมศึกษาและอาชีว			
น้อยกว่า 5,000 บาท	67.6 (48)	32.4 (23)	100.0 (71)
5,000-10,000 บาท	60.3 (35)	39.7 (23)	100.0 (58)
10,001-20,000 บาท	54.7 (29)	45.3 (24)	100.0 (53)
20,001 บาทขึ้นไป	41.2 (7)	58.8 (10)	100.0 (17)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (19)
	$\chi^2 = 4.829$	P-value = 0.280	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
น้อยกว่า 5,000 บาท	*	*	*
5,000-10,000 บาท	50.0 (5)	50.0 (5)	100.0 (10)
10,001-20,000 บาท	35.0 (7)	65.0 (13)	100.0 (20)
20,001 บาทขึ้นไป	*	*	100.0 (15)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 1.627$	P-value = 0.699	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 29 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และเขตที่อยู่อาศัย

รายได้/ เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
น้อยกว่า 5,000 บาท	73.1 (76)	26.9 (28)	100.0 (104)
5,000-10,000 บาท	61.4 (51)	38.6 (32)	100.0 (83)
10,001-20,000 บาท	61.2 (30)	38.8 (19)	100.0 (49)
20,001 บาทขึ้นไป	29.2 (7)	70.8 (17)	100.0 (24)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 16.482$ P-value = 0.001		
ชนบท			
น้อยกว่า 5,000 บาท	75.0 (216)	25.0 (72)	100.0 (288)
5,000-10,000 บาท	78.6 (143)	21.4 (39)	100.0 (182)
10,001-20,000 บาท	63.6 (68)	36.4 (39)	100.0 (107)
20,001 บาทขึ้นไป	64.5 (20)	35.5 (11)	100.0 (31)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 9.426$ P-value = 0.015		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

รายได้/ความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เคยให้ความร่วมมือ			
น้อยกว่า 5,000 บาท	70.5 (67)	29.5 (28)	100.0 (95)
5,000-10,000 บาท	64.1 (41)	35.9 (23)	100.0 (64)
10,001-20,000 บาท	54.8 (23)	45.2 (19)	100.0 (42)
20,001 บาทขึ้นไป	42.1 (8)	57.9 (11)	100.0 (19)
รวม	63.2 (139)	36.8 (81)	100.0 (220)
	$\chi^2 = 7.132$ P-value = 0.068		
ไม่เคยให้ความร่วมมือ			
น้อยกว่า 5,000 บาท	75.8 (225)	24.2 (72)	100.0 (297)
5,000-10,000 บาท	76.1 (153)	23.9 (48)	100.0 (201)
10,001-20,000 บาท	65.8 (75)	34.2 (39)	100.0 (114)
20,001 บาทขึ้นไป	52.8 (19)	47.2 (17)	100.0 (36)
รวม	72.8 (472)	27.2 (176)	100.0 (648)
	$\chi^2 = 12.559$ P-value = 0.006		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย รายได้ และ การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

รายได้/การมีโรงงาน อุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
น้อยกว่า 5,000 บาท	81.6 (62)	18.4 (14)	100.0 (76)
5,000-10,000 บาท	87.3 (48)	12.7 (7)	100.0 (55)
10,001-20,000 บาท	58.3 (21)	41.7 (15)	100.0 (36)
20,001 บาทขึ้นไป	54.5 (6)	45.5 (5)	100.0 (11)
รวม	77.0 (137)	23.0 (41)	100.0 (178)
$\chi^2 = 14.377$ P-value = 0.002			
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
น้อยกว่า 5,000 บาท	72.8 (230)	27.2 (86)	100.0 (316)
5,000-10,000 บาท	69.5 (146)	30.5 (64)	100.0 (210)
10,001-20,000 บาท	64.2 (77)	35.8 (43)	100.0 (120)
20,001 บาทขึ้นไป	47.7 (21)	52.3 (23)	100.0 (44)
รวม	68.7 (474)	31.3 (216)	100.0 (690)
$\chi^2 = 12.665$ P-value = 0.005			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.6 การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสถิติ ข้อมูลจากตารางที่ 32 จะเห็นความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนในระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ กล่าวคือ ร้อยละ 71.7 ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ร้อยละ 73.3 ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือเฉพาะที่ดิน และร้อยละ 67.8 ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปของธรรมชาติ ฉะนั้นการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนจึงเป็นการสร้างแหล่งงานในชุมชน อีกทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดิน ราคาที่ดินอาจสูงขึ้น เกษตรกรผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินจึงมองเห็นช่องทางในด้านเศรษฐกิจที่ดีกว่าก็คงเป็นไปได้

เมื่อนำระดับการศึกษามาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษาตอนต้นที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดินมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดี ร้อยละ 80.8 กลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ร้อยละ 77.3 และกลุ่มผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน คือ ร้อยละ 74.1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้เนื่องจากความจำกัดของจำนวนข้อมูล โดยภาพรวมแล้วหัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินจะมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี

เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาพิจารณาร่วมด้วยอีกตัวแปรหนึ่ง พบว่า กลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินทั้งในเขตเมือง และเขตชนบท มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน โดยในเขตเมือง หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดินมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากที่สุด ร้อยละ 66.7 รองมาคือกลุ่มที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ร้อยละ 63.3 และกลุ่มผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ คือ ร้อยละ 62.2 เมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับในเขตชนบท หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากที่สุด ร้อยละ 75.3 รองลงมาคือกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน และกลุ่มผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ คือ ร้อยละ 70.4 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้เมื่อนำลักษณะอาชีพมาวิเคราะห์ร่วมด้วย ข้อมูลจากตารางที่ 35 พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินในทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์ในบ้านและที่ดิน แต่เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยไคสแควร์ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน นับว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 32 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

กรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	71.7 (352)	28.3 (139)	100.0 (491)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	73.0 (46)	27.0 (17)	100.0 (63)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	67.8 (213)	32.2 (101)	100.0 (314)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)

$\chi^2 = 1.591$ P-value = 0.451

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชน กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และการศึกษา

กรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษา			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	77.3 (293)	22.7 (86)	100.0 (379)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	80.8 (42)	19.2 (10)	100.0 (52)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	74.1 (140)	25.9 (49)	100.0 (189)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 1.284$	P-value = 0.576	
มัธยมศึกษาและอาชีว			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	59.8 (49)	40.2 (33)	100.0 (82)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	*	*	100.0 (7)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	60.9 (67)	39.1 (43)	100.0 (110)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 0.892$	P-value = 0.640	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	33.3 (10)	66.7 (20)	100.0 (30)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	*	*	*
ไม่มีกรรมสิทธิ์	40.0 (6)	60.0 (9)	100.0 (15)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 0.377$	P-value = 0.828	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 34 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชน กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และเขตที่อยู่อาศัย

กรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	63.3 (93)	36.7 (54)	100.0 (147)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	66.7 (10)	33.3 (5)	100.0 (15)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	62.2 (61)	37.8 (37)	100.0 (98)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 0.114$ P-value = 0.944		
ชนบท			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	75.3 (259)	24.7 (85)	100.0 (344)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	75.0 (36)	25.0 (12)	100.0 (48)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	70.4 (152)	29.6 (64)	100.0 (216)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 1.709$ P-value = 0.426		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัย กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และอาชีพ

กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน/ อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	79.2 (137)	20.8 (36)	100.0 (173)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	75.0 (9)	*	100.0 (12)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	70.6 (48)	29.4 (20)	100.0 (68)
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
	$\chi^2 = 2.040$	P-value = 0.361	
นอกภาคเกษตรกรรม			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	68.1 (196)	31.9 (92)	100.0 (288)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	69.8 (30)	30.2 (13)	100.0 (43)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	67.9 (144)	32.1 (68)	100.0 (212)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
	$\chi^2 = 0.058$	P-value = 0.971	
ไม่ได้ทำงาน			
มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน	63.3 (19)	36.7 (11)	100.0 (30)
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	87.5 (7)	*	100.0 (8)
ไม่มีกรรมสิทธิ์	61.8 (21)	38.2 (13)	100.0 (34)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
	$\chi^2 = 1.978$	P-value = 0.372	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

3. ตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม

3.1 ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลจากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่าลักษณะการให้ความร่วมมือหรือไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน โดยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น จะมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 72.8 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 63.2) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม น่าจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ดารุณี อยู่ตระกูล (2532: 148) พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติจะมีความคิดเห็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน

เมื่อนำตัวแปรการศึกษามาพิจารณาพร้อมด้วย จากตารางที่ 37 พบว่า ในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนต้น หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 77.4 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 73.7 เช่นเดียวกันกับในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่พบว่า หัวหน้า ครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ร้อยละ 64.2 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 50.8

ส่วนในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ทั้งในกลุ่มผู้ที่เคยให้ความร่วมมือ และไม่เคยให้ความร่วมมือมีความเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน น่าจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี โดยมีสัดส่วนในกลุ่มที่เคยให้ความร่วมมือ ร้อยละ 63.6 และกลุ่มที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 66.7 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความรู้

ในด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า มักจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมชุมชนจึงไม่ต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้น่าสนใจที่จะนำเขตที่อยู่อาศัยมาวิเคราะห์ร่วมด้วย ซึ่งพบข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีถิ่นฐานอยู่ในเขตเมือง มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี มากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ร้อยละ 66.2 และร้อยละ 50.9 สำหรับในชุมชนบทก็ได้ผลเช่นเดียวกัน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดี มากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมคือร้อยละ 76.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 67.1 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เหตุผลที่อธิบายในส่วนนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้ที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ที่มีความสนใจ และความตระหนักในคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนไม่ว่าจะอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยใดก็ตาม คนกลุ่มนี้เข้าใจถึงผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมในหลายประเด็น จึงมองเห็นถึงผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนของตน

เมื่อนำเอาตัวแปรด้านอาชีพมาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 39) พบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมและเคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม คือร้อยละ 78.9 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 70.6 ในทำนองเดียวกันผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมและเคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ร้อยละ 70.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.8 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ได้รายได้น้อย ดังนั้นเกษตรกรจึงมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ การมีโรงงานอุตสาหกรรมจึงเป็นการเพิ่มแหล่งงานให้กับชุมชน และเพิ่มรายได้กับครอบครัว และผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจะมีความเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 78.9 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 70.0)

สรุปได้ว่า ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย กล่าวคือหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 36 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย และความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เคยให้ความร่วมมือ	63.2 (139)	36.8 (81)	100.0 (220)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	72.8 (472)	27.2 (176)	100.0 (648)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 7.350$	P-value = 0.003	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัยจำแนกตามความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการศึกษา

ความร่วมมือในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อม/การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมและประถมศึกษา			
เคยให้ความร่วมมือ	73.7 (98)	26.3 (35)	100.0 (133)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	77.4 (377)	26.6 (110)	100.0 (484)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 0.811$	P-value = 0.386	
มัธยมศึกษาและอาชีวะ			
เคยให้ความร่วมมือ	50.8 (33)	49.2 (32)	100.0 (65)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	64.2 (86)	35.8 (48)	100.0 (134)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 3.247$	P-value = 0.042	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
เคยให้ความร่วมมือ	36.4 (8)	63.6 (14)	100.0 (22)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	33.3 (9)	66.7 (18)	100.0 (27)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 0.049$	P-value = 0.753	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัยจำแนกตามความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และเขตที่อยู่อาศัย

ความร่วมมือในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อม/เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
เคยให้ความร่วมมือ	50.9 (27)	49.1 (26)	100.0 (53)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	66.2 (137)	33.8 (70)	100.0 (207)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 4.208$	P-value = 0.024	
ชนบท			
เคยให้ความร่วมมือ	67.1 (112)	32.9 (55)	100.0 (167)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	76.0 (335)	24.0 (106)	100.0 (441)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 4.926$	P-value = 0.022	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และอาชีพ

ความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม/อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
เคยให้ความร่วมมือ	78.9 (146)	21.1 (39)	100.0 (185)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	70.6 (48)	29.4 (20)	100.0 (68)
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
	$\chi^2 = 1.930$	P-value = 0.165	
นอกภาคเกษตรกรรม			
เคยให้ความร่วมมือ	70.0 (290)	30.0 (124)	100.0 (414)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	62.8 (80)	38.0 (49)	100.0 (129)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
	$\chi^2 = 2.923$	P-value = 0.087	
ไม่ได้ทำงาน			
เคยให้ความร่วมมือ	73.5 (36)	26.5 (13)	100.0 (49)
ไม่เคยให้ความร่วมมือ	47.8 (11)	52.2 (12)	100.0 (23)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
	$\chi^2 = 4.541$	P-value = 0.033	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 การมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

ข้อมูลจาก ตารางที่ 40 พบความแตกต่างในความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนในประเด็นสำคัญ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งในชุมชนบ้างแล้วนั้น มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดี มากกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชนคือ ร้อยละ 77.0 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 68.7 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนเป็นการสร้างแหล่งงาน และเพิ่มรายได้ให้กับผู้ที่มีรายได้น้อย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

เมื่อนำเอาปัจจัยด้านการศึกษามาพิจารณาในตารางที่ 41 พบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนและมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า มีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า กลุ่มผู้ตอบที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 85.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 74.6) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองมีนัยสำคัญทางสถิติ

เหตุผลที่ประกอบกรวิเคราะห์ในส่วนนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน มีความพึงพอใจต่อโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่เพราะเป็นแหล่งงาน และเนื่องจากเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ จึงอาจไม่ให้ความสนใจหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือคุณภาพชีวิต มากไปกว่าโอกาสที่ตนจะมีงานทำและมีรายได้ที่แน่นอนขึ้น

ส่วนในกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า กลับพบว่า ประชากรกลุ่มนี้มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลเสียมากกว่า โดยในกลุ่มผู้ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน มีสัดส่วนของความคิดเห็นว่าเป็นผลเสียถึง ร้อยละ 72.7 และในกลุ่มผู้ที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนมีสัดส่วนร้อยละ 63.2

เมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาวิเคราะห์ร่วมอีกตัวแปรหนึ่ง พบข้อมูลที่น่าสนใจคือในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ตอบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนและเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีมากกว่า กลุ่มผู้ตอบว่าไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน (ร้อยละ 76.9 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 58.5) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของการมีและไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนกับความคิดเห็นในผลดีและผลเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลที่อธิบายในส่วนนี้น่าจะเป็นเพราะผู้ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนและอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความต้องการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่แล้ว น่าจะมีความพอใจในการที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นการเพิ่มแหล่งงานมากขึ้น

เมื่อพิจารณาตัวแปรอาชีพร่วมด้วยในตารางที่ 43 ได้ผลแสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ ในภาพรวมพบว่า ผู้ที่ตอบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยในทุกกลุ่มอาชีพ ให้ทัศนะว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน เป็นผลดี โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และปัจจุบันประกอบอาชีพภาคการเกษตรกรรม ให้ความเห็นว่า การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนเป็นผลดี มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 90.9 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 74.5) และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่าตัวแปรในเรื่องการมีและไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนของผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เหตุผลที่เชื่อได้ว่าข้อมูลนี้จะสะท้อนความคิดเห็นของผู้ที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรกรรมได้ค่อนข้างถูกต้องชัดเจน อาจเป็นเพราะผู้ที่ตอบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และปัจจุบันประกอบอาชีพการเกษตร น่าจะมองเห็นว่า อาชีพอุตสาหกรรมอาจเป็นทางเลือกใหม่ของเขาอีกอย่างหนึ่ง ในกรณีที่การทำอาชีพการเกษตรไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

โดยสรุปคือ ปัจจัยการมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในชุมชนอยู่แล้วในขณะนี้สำรวจ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือหัวหน้าครัวเรือนผู้ตอบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนมีความเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าผู้ที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน แต่ผลการศึกษานี้ไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน น่าจะมีความเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 40 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

การมีโรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	77.0 (137)	23.0 (41)	100.0 (178)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	68.7 (474)	31.3 (216)	100.0 (690)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)

$\chi^2 = 4.644$ P-value = 0.034

ตารางที่ 41 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และการศึกษา

การมีโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในชุมชน/การศึกษา	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ต่ำกว่าประถมและประถมศึกษา			
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	85.0 (102)	15.0 (18)	100.0 (120)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	74.6 (373)	25.4 (127)	100.0 (500)
รวม	76.6 (475)	23.4 (145)	100.0 (620)
	$\chi^2 = 5.842$	P-value = 0.023	
มัธยมศึกษาและอาชีววะ			
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	68.1 (32)	31.9 (15)	100.0 (47)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	57.2 (87)	42.8 (65)	100.0 (152)
รวม	59.8 (119)	40.2 (80)	100.0 (199)
	$\chi^2 = 1.757$	P-value = 0.199	
ปริญญาตรีและสูงกว่า			
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	*	72.7 (8)	100.0 (11)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	36.8 (14)	63.2 (24)	100.0 (38)
รวม	34.7 (17)	65.3 (32)	100.0 (49)
	$\chi^2 = 0.345$	P-value = 0.753	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 42 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และ เขตที่อยู่อาศัย

การมีโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในชุมชน/เขตที่อยู่อาศัย	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
เมือง			
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	76.9 (50)	23.1 (15)	100.0 (65)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	58.5 (114)	41.5 (81)	100.0 (195)
รวม	63.1 (164)	36.9 (96)	100.0 (260)
	$\chi^2 = 7.134$	P-value = 0.011	
ชนบท			
มีโรงงานอยู่ในชุมชน	77.0 (87)	23.0 (26)	100.0 (113)
ไม่มีโรงงานอยู่ในชุมชน	72.7 (360)	27.3 (135)	100.0 (495)
รวม	73.5 (447)	26.5 (161)	100.0 (608)
	$\chi^2 = 0.859$	P-value = 0.476	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย การมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน และอาชีพ

การมีโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในชุมชน/อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
มีโรงงานอุตสาหกรรม	90.9 (30)	*	100.0 (33)
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม	74.5 (164)	25.5 (56)	100.0 (220)
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
	$\chi^2 = 4.297$	P-value = 0.038	
นอกภาคเกษตรกรรม			
มีโรงงานอุตสาหกรรม	73.0 (89)	27.0 (33)	100.0 (122)
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม	66.7 (281)	33.3 (140)	100.0 (421)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
	$\chi^2 = 1.678$	P-value = 0.195	
ไม่ได้ทำงาน			
มีโรงงานอุตสาหกรรม	78.3 (18)	21.7 (5)	100.0 (23)
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม	59.2 (29)	40.8 (20)	100.0 (49)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
	$\chi^2 = 2.513$	P-value = 0.113	

* มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

3.3 พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน

จากสถิติตารางที่ 44 พบว่า มีความแตกต่างกันในความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ตอนใน โดยกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่พื้นที่ตอนในมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่พื้นที่ชายฝั่งทะเล ร้อยละ 78.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 67.5 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการสำรวจเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2526) พบว่า เมื่อถามความต้องการของคนในท้องถิ่นในระดับจังหวัดส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพเดิมที่ตนเองมีความถนัดคือ การกสิกรรมและการประมง

เมื่อนำอาชีพมาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 45) พบว่าในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่พื้นที่ตอนในมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่า ผู้ที่มีพื้นที่อยู่อาศัยชายฝั่งทะเล ร้อยละ 78.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 75.9 แต่ความสัมพันธ์ไม่นัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน ในกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่พื้นที่ตอนในมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่พื้นที่ชายฝั่งทะเล ร้อยละ 80.6 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 64.3 และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ทำงานกลับพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีพื้นที่อยู่อาศัยชายฝั่งทะเลมีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนจะเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีพื้นที่อาศัยอยู่ภายใน ร้อยละ 66.7 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 61.1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เหตุผลประกอบการวิเคราะห์ในส่วนนี้ อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ส่งผลให้เกิดภาวะมลพิษ เช่น มลพิษทางน้ำ ดังนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลน่าจะไม่ต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนของตน ในทางกลับกันผู้ที่อาศัยอยู่พื้นที่ตอนในก็อาจจะต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชน เพราะเป็นการเพิ่มแหล่งงาน และเพิ่มรายได้มากขึ้นอีกด้วย

เมื่อนำเอาปัจจัยด้านการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนมาพิจารณาร่วมอีกตัวแปรหนึ่ง พบว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีพื้นที่อาศัยอยู่ตอนใน มีความคิดเห็นว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีพื้นที่อาศัยอยู่ชายฝั่งทะเล ร้อยละ 78.7 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 64.0 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ผลการศึกษา พบว่า ในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่พื้นที่ชายฝั่งทะเลและไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชนมีความ

ต้องการให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งน้อยกว่าผู้ที่อยู่พื้นที่ตอนใน อาจเป็นเพราะกลุ่มคนเหล่านี้น่าจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสถานที่พักต่างอากาศบริเวณริมหาดทะเล ซึ่งต้องอาศัยธรรมชาติที่สวยงามบริเวณริมหาดทะเล

โดยสรุปคือ ลักษณะพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน นับว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ตอนในจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพ และการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน พบว่าความสัมพันธ์เป็นเช่นเดิม

ตารางที่ 44 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย และพื้นที่ชายฝั่งกับพื้นที่ตอนใน

พื้นที่ชายฝั่งและ พื้นที่ตอนใน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ชายฝั่งทะเล	67.5 (425)	32.5 (205)	100.0 (630)
พื้นที่ตอนใน	78.2 (186)	21.8 (52)	100.0 (238)
รวม	70.4 (611)	29.6 (257)	100.0 (868)
	$\chi^2 = 0.9473$ P-value = 0.002		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน และอาชีพ

พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ ตอนใน/อาชีพ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
ภาคเกษตรกรรม			
ชายฝั่งทะเล	75.9 (123)	24.1 (39)	100.0 (162)
พื้นที่ตอนใน	78.0 (71)	22.0 (20)	100.0 (91)
รวม	76.7 (194)	23.3 (59)	100.0 (253)
$\chi^2 = 0.143$ P-Value = 0.705			
นอกภาคเกษตรกรรม			
ชายฝั่งทะเล	64.3 (266)	35.7 (148)	100.0 (414)
พื้นที่ตอนใน	80.6 (104)	19.4 (25)	100.0 (129)
รวม	68.1 (370)	31.9 (173)	100.0 (543)
$\chi^2 = 12.139$ P-value = 0.000			
ไม่ได้ทำงาน			
ชายฝั่งทะเล	66.7 (36)	33.3 (18)	100.0 (54)
พื้นที่ตอนใน	61.1 (11)	38.9 (7)	100.0 (18)
รวม	65.3 (47)	34.7 (25)	100.0 (72)
$\chi^2 = 0.184$ P-value = 0.777			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
ในชุมชนที่อยู่อาศัย พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน

พื้นที่/การมีโรงงาน อุตสาหกรรมในชุมชน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม		รวม
	เป็นผลดี	เป็นผลเสีย	
มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
ชายฝั่งทะเล	77.6 (125)	22.4 (36)	100.0 (161)
พื้นที่ตอนใน	70.6 (12)	29.4 (5)	100.0 (17)
รวม	77.0 (137)	23.0 (41)	100.0 (178)
$\chi^2 = 0.431$ P-Value = 0.547			
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน			
ชายฝั่งทะเล	64.0 (300)	36.0 (169)	100.0 (469)
พื้นที่ตอนใน	78.7 (174)	21.3 (47)	100.0 (221)
รวม	68.7 (474)	31.3 (216)	100.0 (690)
$\chi^2 = 15.233$ P-value = 0.000			

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง หรือภายในชุมชนที่อยู่อาศัย และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และ สภาพแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณที่อยู่อาศัยของเขาเหล่านั้น โดยใช้ข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติและจัดลำดับความสำคัญการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรีปี พ.ศ. 2538 ที่ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ และสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เก็บข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2538 สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็ได้ และจะต้องเป็นผู้ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยใช้วิธีการทางสถิติเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับในเรื่องนี้ มีผู้ให้คำตอบเพื่อการศึกษาจำนวน 868 ราย

การศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดตัวแปรตามคือ ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย โดยมีความคิดเห็น 2 รูปแบบคือ เป็นผลดี หรือ เป็นผลเสีย และตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน โดยมีสมมติฐานหลักว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะมีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกันด้วย

การประมวลผลข้อมูลในการศึกษาได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Package for The Social Science) การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลโดยใช้รูปตารางร้อยละ ตารางไขว้ และใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ระดับ 0.05 และต่ำกว่า ($P\text{-value} \leq 0.05$) ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ตัวแปรทางประชากร

เพศ

ผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิงมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือน

ชาย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งมีความต้องการแรงงานสตรีในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกำลังแรงงานในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก การมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน จึงเป็นโอกาสในการที่ผู้หญิงจะเข้าทำงานอันเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน เมื่อนำตัวแปรด้านการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ระดับรายได้ และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน เข้ามาพิจารณาด้วยยังคงพบว่าเพศมีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย

อายุ

บุคคลช่วงอายุต่างๆ ย่อมมีการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน อันทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันในแนวคิดของแต่ละกลุ่มอายุบ้าง โดยหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยว่าเป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อย อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในลักษณะเดิม คงมีเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงที่ลักษณะความสัมพันธ์ไม่เป็นในทิศทางเดิม และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ

การย้ายถิ่น

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นมักจะทราบข้อดีและข้อด้อยของท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งพบลักษณะชุมชนหลายรูปแบบ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์การย้ายถิ่นบางกลุ่มอาจแลเห็นประโยชน์ของการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน จึงน่าจะส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีประวัติการย้ายถิ่น และหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยมีประวัติการย้ายถิ่นไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย และอาชีพ การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กลับพบความแตกต่างในความสัมพันธ์บ้าง แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ผู้ที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นแตกต่างกันย่อมทำให้มีโอกาสได้พบเห็นและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับอดีต ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดความตระหนักในผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในชุมชนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน โดยหัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนานกว่า มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นน้อยกว่า ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ไม่ทำให้มีความแตกต่างกันในความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย ยังคงพบความสัมพันธ์เช่นเดิม ยกเว้นในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทเท่านั้น ที่พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ผันแปรไป และมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ

บุคคลที่ประกอบอาชีพต่างกัน น่าจะมีทัศนคติและความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วย ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมมีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน เป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ความแตกต่างกันของตัวแปรดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศ และเขตที่อยู่อาศัย ลักษณะความสัมพันธ์ยังเหมือนเดิม ยกเว้นในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนชายที่ทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การศึกษา

บุคคลที่มีการศึกษาต่างก็น่าจะมีความคิดเห็น ค่านิยมที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และอาชีพ ลักษณะความสัมพันธ์ยังเป็นเช่นเดิม

ระดับรายได้

ผลการศึกษาพบว่า ระดับรายได้ มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ามีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในชุมชน ก็ได้ผลการศึกษาเช่นเดิม

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดี มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรการศึกษา เขตที่อยู่อาศัยและอาชีพ ลักษณะความสัมพันธ์เป็นในทิศทางเดิม

เขตที่พักอาศัย

ผลการศึกษาพบว่า เขตที่อยู่อาศัยมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตชนบท มีความคิดเห็นว่าการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อม

ความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

เมื่อนำตัวแปรความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาหาความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เคยให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมโดยตัวแปรด้านการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย และอาชีพ พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ไม่เป็นเช่นเดิมในกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

การมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

เมื่อพิจารณาปัจจัยการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนกับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่แล้วในขณะสำรวจ มีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่มี โรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นการเพิ่มแหล่งงานให้กับชุมชนและเพิ่มรายได้ให้กับผู้มีรายได้น้อย และเมื่อนำตัวแปรด้านการศึกษาเขตที่อยู่อาศัย และอาชีพมาควบคุมพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์เป็นเช่นเดิม

พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน

ลักษณะพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน นับว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ตอนในจะมีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนว่าเป็นผลดีมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรด้านอาชีพ และการมีโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน พบว่าความสัมพันธ์เช่นเดิม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และด้านสภาพแวดล้อม กับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัย ในภาพรวม โดยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

	ทิศทางเป็นไป ตามสมมติฐาน และมีนัยสำคัญ ทางสถิติ	ทิศทางไม่เป็น ไปตาม สมมติฐานแต่มี นัยสำคัญทางสถิติ	ทิศทางเป็นไป ตามสมมติฐาน แต่ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ	ทิศทางไม่เป็น ไปตาม สมมติฐานและ ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ
ตัวแปรทางประชากร				
เพศ	-	/	-	-
อายุ	-	-	-	/
การย้ายถิ่น	-	-	-	/
ตัวแปรทางเศรษฐกิจ สังคม				
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย				
ในท้องถิ่น	-	-	-	/
อาชีพ	/	-	-	-
ระดับการศึกษา	/	-	-	-
ระดับรายได้	/	-	-	-
การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน				
และที่ดิน	-	-	/	-
เขตที่อยู่อาศัย	/	-	-	-
ตัวแปรทางสภาพแวดล้อม				
ความร่วมมือในการแก้ไข				
ปัญหาสิ่งแวดล้อม	/	-	-	-
การมีโรงงานอุตสาหกรรม				
ในชุมชน	-	/	-	-
พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ตอนใน	/	-	-	-

2. ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมในชนบท โดยการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่นนับว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการเพิ่มแหล่งงานให้กับประชาชนในท้องถิ่น เป็นที่ทราบกันดีว่า กระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ดังนั้นการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชนบทควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่นนั้น อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

2. ผลการศึกษา พบว่า การศึกษานับว่ามีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความคิดเห็นต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมว่าเป็นผลดีต่อชุมชนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ดังนั้นการพัฒนาในด้านการศึกษาของประชาชนจะทำให้เกิดความรู้ และความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมทั่วไป และสามารถเปรียบเทียบผลดีและผลเสียอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในชุมชนที่อยู่อาศัยของตนได้ชัดเจนมากขึ้น โดยรัฐบาลน่าจะส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับชั้นต่างๆ อันจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ อันเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

3. เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม ดังนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่รัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญ โดยการสนับสนุนและลงทุนในปัจจัยพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยไม่ให้กระทบต่อสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนในครั้งต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรที่สำคัญบางตัว เช่น ความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดรับสื่อ สถานภาพหรือตำแหน่งในชุมชน เป็นต้น เพื่อทำให้อธิบายปัจจัยที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนได้ลึกซึ้งมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนที่อยู่อาศัยในจังหวัดอื่น ๆ บ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนสิ่งแวดล้อมในชุมชน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2539. ภาพรวมความเคลื่อนไหวตลาดแรงงาน ปี พ.ศ. 2538. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- กรมล ทงธรรมชาติ. 2540. รัฐธรรมนูญ สิทธิมนุษยชน การศึกษา และ สุขอนามัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน.
- การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2535. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535. ม.ป.ท.
- เกษม จันทร์แก้ว. 2527. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2535. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่องความต้องการแรงงาน และการขาดแคลนแรงงาน. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คมศร วงษ์รักษา. 2531. ผลกระทบของมลภาวะสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมต่อ พฤติกรรมของประชาชนในเขตตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำเรียง ภาวิจิตร. 2526. สาธารณสุขมิติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สารมวลชน.
- ชุติมา ชุ่นอก. 2527. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณนิคม อุตสาหกรรมบางชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาคการณไกล บรรณารักษ์. 2540. ประชาสังคม: ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- ดารุณี ชุ่มตระกูล. 2532. ความรู้และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-เขาชมภู่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขา สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรง ลักษณะวงศ์ และคณะ. 2536. การประเมินศักยภาพทางนิเวศวิทยาและยุทธวิธี การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ดำรง สุานดี. 2516. ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนในชนบทต่อการย้ายถิ่นของหนุ่มสาวเข้าสู่เขตเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทศพล กฤตยพิสิฐ. 2538. การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอก ที่มีต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามแนวทาง” บรม “ และ” บวร “ เพื่อสร้างสรรอุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล เตรียมพงศ์พันธ์. 2540. ทัศนคติของพนักงานต่อปัญหามลพิษทางน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิพนธ์ คันธเสวี. 2526. คุณภาพชีวิตสำหรับสังคมไทย. ในเอกสารสรุปการสัมมนาประสบการณ์แนวคิดในการพัฒนา. โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม.
- บริษัท โมดัส คอนซัลแทนส์ จำกัด. 2537. รายงานการศึกษาขั้นต้น โครงการจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวของภาคมหานคร. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- เบญญา จิรัฏฐพิมล และคณะ. 2532. การใช้แรงงานเด็กและผู้หญิง: ทิศทางการพัฒนาชนบทและการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่บนพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. 2522. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภูซังค์ เสนานุช. 2544. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสหสาขาวิชาระหว่างสถาบันแห่งชาติ
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2524. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2526. แผนประธานการใช้ประโยชน์ที่ดินชายทะเลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสนอต่อกรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2526. แผนประธานการใช้ประโยชน์ที่ดินชายทะเลจังหวัดสมุทรสงคราม เสนอต่อกรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. 2533. รายงานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงงานผลิตลวดทองแดงบริษัทไทย เมทัล โปรเซสซิง จำกัด. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. 2541. สภาวะแวดล้อมของเรา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท.
- ศักดิ์ พฤกษะศรี. 2525. การดำเนินชีวิตและทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนเก่าแสง เขตเทศบาลเมืองสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำราญ ภูอนันตานนท์. ศักยภาพการแข่งขัน ทิศทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย. ปีที่ 11 ฉบับที่ 42 (มกราคม – มีนาคม 2542).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2543.

กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนา ฉบับที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2520.

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524). กรุงเทพมหานคร: บริษัทตะวันนา จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2525.

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2530.

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2535.

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรื. 2540.

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนเมล็ดทรายพรีนติ้ง จำกัด.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สารสถิติ 11 (กุมภาพันธ์ 2543) : 2.

สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539. การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและ

จัดลำดับความสำคัญการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิโชค ไชยรัตน์. 2535. การศึกษาแนวทางในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมยางดิบต่าง ๆ โดย

การมีส่วนร่วมของเกษตรกร : ศึกษานิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุกัญญา อาชีวะวิทย์. 2534. การย้ายถิ่นเข้าสู่เขตอุตสาหกรรมใหม่ : ศึกษาการย้ายถิ่นในอำเภอ

ศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุจินต์ เขียมละออ. 2534. ความสนใจและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาขนอกโรงเรียนของ
แรงงานสตรี: กรณีศึกษาในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุทธิวรรณ จันทรภูมิรินทร์. 2523. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านใกล้เคียงในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันทา สุวรรณโณดม และคณะ. 2525. การวิจัยปัญหาและแนวทางการแก้ไขสภาวะแวดล้อมของ
กรุงเทพมหานครด้านเศรษฐกิจและสังคม: การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ฐานเมืองด้านเหนือของ
กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการพัฒนาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา สุภาพ. 2522. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมน อมรวิวัฒน์. 2525. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ ทรายแก้ว. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทรัพยากรธรรมชาติศึกษา
เฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดนครสวรรค์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสน่ห์ พบพาน. 2528. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน
อำเภอนครหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาคม ใจแก้ว. 2521. การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ใช้งาน: ศึกษากรณีการจัดสวัสดิการในโรงงาน
อุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย หิรัญโต. 2522. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์. 2538. ครอบครัว การจ้างงาน และการวางแผนการทำงานของสตรีในโรงงาน
อุตสาหกรรม ในการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติจัดโดยสมาคมนักประชากรไทย
วันที่ 16-17 พฤศจิกายน 2538.

ภาษาอังกฤษ

- Claire, William H. 1973. Handbook on urban planning. New York : Van Nostrand Reinhold.
- Delen, Corazon Alam G. 1997. “ People Participation “ Philippine Encyclopedia of Social Works.
- Durkheim, Emile. 1968. The Rules of Sociological Method. New York: The Free Press.
- Engle, T.L. and L. Snellgrove. 1969. Psychology : Its Principle and Application. (5th ed). New York : Harcourt, Brace and World.
- Good, C.V. 1973. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book.
- Institute of Population Studies, Chulalongkorn University. 1981. Migration in Relation to Rural Development: Self-help Land Settlement in Thailand , A report of ASEAN Population Programme. Bangkok: P.K. Printing Ltd.
- Kolasa, B. J. 1969. Introduction to Behavior Science for Business. New York: John wiley and Son.
- Shigeru Itoga. 1982. The Labour Market of Thailand in Transition. Bangkok, Final Report. Tokyo: Institute of Developing Economic. Submitted to National Research Council of Thailand.
- United Nations. 1993. Economics and Social Commission for Asia and the Pacific, Asia Population Studies Series No.122. New York.
- United Nations. 1995. The Challenge of Urbanization: The world's large Cities. New York: Department for Economic And Social Information and Policy analysis Population Division.
- United Nations Centre for Human Settlements. 1996. An Urbanization World: Global Report on Human Settlements. oxford university Press.
- Victoria, N. 1988. Webter' s New World Dictionary. New York: Webster' s New World.
- Yasumoto M. “Industrialization and Demographic Change in Yorkshire Parish” Local Population Studies 27 (1981) : 10-25.

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวรุ่งทิพย์ พานิช เกิดวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2516 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านบึงอูดสหกรณ์นุเคราะห์ จังหวัดชลบุรี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขา วิชา เศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. 2538 จากนั้นเข้าศึกษาต่อ ระดับปริญญาโทที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย